Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT — פּרייז 20 גראָשען — היינט 8 זייטען.

נייער פאָלקסבלאַט

אומפּאַרטייאישע פּאָליטיש-געזעלשאַפטליכע טאָג-צייטונג

Nr. 29	Łódź, Poniedziałek 3 lutego 1930	אכטער יאהרגאנג	לאָדז מאָנטאָג ה שבט תר״צ	Nr. 29

Adres Redakcji i Administracji Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71 | אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּיעטריקאָווער 21, טעל. 224-71

פּ.פּ.ס. בלייבט ווייטער אין אָפּאָזיציע

בעשלוס פון פּ.פּ.ס.׳ישען הויפּט-ראַט וועגען דער שטעלונג צו דער רעגירונג

וואַרשא, 2 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) היינט איז פאַרגעקומען אַ זיצונג פון הויפּט-ראַט פון די פּ.פּ.ס. ס׳איז אָנגענומען געוואָרען אַ רעזאָלוציע ווייטער פאָרטצוזעצען די אָפּאָזיציע נעגען דער רעגירונג, ווייל די איצטיגע רעגירונג אונטערשיידעט זיך מיט גאָרנישט פון דער פריהערדיגער פון׳ם ד״ר שוויטאַלסקי. די פּאַרטיי בלייבט ווייטער ביי איהר שטאַנדפּונקט און שטרעבונג וואָס גיכער צו ליקווידירען דעם א. ג. מאַי-סיסטעם פון רעגירען.

פעראָרדנונג וועגען ביליגע אויסלענדישע פּעסער

שוין אונטערגעשריבען געוואָרען

וואַרשא, 2 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). די פעראָרדנונג וועגען ביליגערע אויסלענדישע פּעסער, אַרויסגעגעבען דורך׳ן פינאַנץ-מיניסטעריום אין פעראַנשטענדיגונג מיט׳ן אינערן מיניסטעריום, איז שוין אונטערגעשריבען געוואָרען. די פעראָרדנונג וועט די טאָג פעראָפענטליכט ווערען אין „דזיענניק אוסטאַוו", און וועט אריין אין קראַפט פון 1-טען אַפּריל ד. יאהר.

לויט דער נייער פעראָרדנונג וועט דער אָפּצאָהל פון אויסלענדישע פּעסער זיין 100 זל. אַ נאָרמאַלער איינמאָהליגער פּאַס, 25 זל. אַ האַנדעלס-פּאַס, 20 זל. פאַר די, וואָס פאָהרען מיט קור-צוועקען. אַ פּילמאָליגער פּאַס וועט קאָסטען 250 זל.

לויט דער פעראָרדנונג ווערט פעריוהערט צו נעהמען, וועלכע ס׳איז צוגאָב-אָפּצאָהלען ביים אַרויסגעבען אויסלענדישע פּעסער.

אויטאָ איבערגעפאָהרען אַ יונגעל אויף טויט

שרעקליכער פאַל אויף גדאַנסקאַ גאַס

(2) נעכטען, אַרום 9 אין אָוונד האָט אַ יונגעל געוואָלט אַריבערגעהן די גאַס אויף רוג גדאַנסקאַ און בענעדיקטאַ. גראָד איז אָנגעקומען אַן אויטאָ און איז מיט׳ן גאַנצען איימפּעט אַרויפגעפאָהרען אויפ׳ן יונגעל, וועלכער איז געבליבען ליגען אַ שרעקליך צוקאַליעטשעטער. דער אויטאָ האָט זיך נישט אָפּגעשטעלט און איז געפאָהרען ווייטער.

צום יונגעל האָט מען אַרויסגערופען פּאָגאָטאָוויע, וועלכע האָט דעם אומגליקליכען אָפּגעפיהרט אין שפּיטאַל, וואו ער איז תיכף געשטאָרבען. אַזוי ווי דער יונגעל האָט נישט געהאַט ביי זיך קיין שום דאָקומענטען, איז נישט געלונגען דערווייל פעסטצושטעלען, ווער ער איז.

פּאָליציי זוכט געוואויר צו ווערען דעם נאָמען פון יונגעל און פון שאָפער.

אַ שווערע פאַמיליען-טראַגעדיע

זוהן דערשיסט זיך, ווייל דער פאָטער האָט איהם געשלאָגען

(2) אויף זשגאָוסקאַ 39 האָט געוואוינט דער פּאָסט בעאַמטער וואָדאָווסקי. זיין געהאַלט פלעגט ער געוועהנליך אָפּגעבען זיין פאָטער, אַ פּאָליציאַנט פון 11 פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט. נעכטען איז ער געקומען אַ היים מיט קוים אַ פּאָר זלאָטיס, ווייל ער האָט דעם אָפּגענומענעם געהאַלט פערשפּילט אין בילארד. דעם זעלבען טאָג האָט געזאָלט קומען אַ היים זיין מוטער, וועלכע איז דריי הדשים אָפּגעוועזען אין שפּיטאַל.

דער אויפגעבראַכטער פאָטער האָט דעם זוהן מכבד געווען מיט אַ פּאָר פּעטש. ווען דער פאָטער איז שפּעטער אויף אַ פּאָר מינוט אַרויס פון שטוב, האָט וואָדאָווסקי געכאַפּט זיין רעוואָלווער און זיך אַריינגעשאָסען אין שלייף. אין אַ גוסס׳דיגען צושטאַנד האָט מען איהם אָפּגעפיהרט אין שפּיטאַל.

מאָרד בעת אַ געשלעג אין לאָדז

איינער טויט, צוויי שווער פערוואונדעט

(2) נעכטען 11 אַ זייגער ביינאַכט איז אויסגעבראָכען אַ געשלעג צווישען דעם 42-יעהריגען פראַנציסשעק פאַבריקאָווסקי (קרעלענבערג 15) און די ברידער גאַראַמסקי סטעפאַן 24 י. א. און בראָניסלאַוו, 27 י. א. בעת׳ן געשלעג אויף מעסערס איז פאַבריקאָווסקי דערהרג׳עט געוואָרען און די ברידער גאַראַמסקי זענען שווער פערוואונדעטע, אַרעסטירט געוואָרען.

זיין מיידעל האָט איהם פערלאָזט

האָט ער זיך געוואָרפען אונטער׳ן צוג

(וו) אויף די שינעס קאָראָלעוו-כאָיני האָט אַ באַהן-בעאַמטער בעמערקט אַ טויטען קערפּער פון אַ מאַנספּערשוין מיט אַן אָפּגעשניטענעם קאָפּ און אָפּגעשניטענע פיס.

בעת דער אויספאָרשונג האָט מען אין די טאַשען ביים טויטען געפונען אַ צעטעל: „איך הרג׳ע זיך אַליין, ווייל כ׳קען נישט לעבען אָהן מיין געליבטע, וועלכע האָט מיך אָוועקגעוואָרפען. קאַזשיק". אַחוץ דעם האָט מען געפונען אין די טאַשען אַ פּאַס אויפ׳ן נאָמען פון קאַזימיעזש פּיק (וואָיטאָווסקאַ 13) אַנ׳אַרביימער, 20 יאָהר אַלט.

עס איז ווייטער פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז פּיק האָט זיך געליבט אין אַ געוויסער זאָפיאַ פ. מיט וועלכער ער האָט איינגיכען אַפילו געזאָלט חתונה האָבען. ווען פּיק איז אָבער געוואָרען אַרבייטסלאָז, האָט פרל. פ. אָנגעהויבען זיך קאַלט צו בעציהען צו איהר חתן און אַפילו אָנגעהויבען געהען מיט אַן אַנדערען און דאָס האָט געבראַכט דעם אומגליקליכען פערליבטען צו דעם שרעקליכען סוף.

וויל זיך וועהרען געגען שיכּורים

און שיסט זיך דורך דעם פוס

נעכטען אין אָוונד איז די פּאָגאָטאָוויע אַרויסגערופען געוואָרען אויף בעדנאַרסקאַ 10, וואו מ׳האָט געפונען ליגען אַ יונגען מענשען מיט אַ דורכגעשאָסענעם פוס. ס׳האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז דער פערוואונדעטער פּריוואַלסקי, 33 י. אַלט, אַ טראַמוואַי-אָנגעשטעלטער, איז געגאַנגען אַהיים פון בעדנאַרסקאַ 10 אויף וואָלטשאַנסקאַ 233. דערווייל האָט ער בעמערקט עפּעס פערדעכטיגע פּערזאָנען און 3 פון זיי זענען שכּור׳ע צוגעגאַנגען צו איהם. ער האָט אַריינגעלעגט די האַנד אין טאַש, כּדי אַרויסצונעהמען דעם רעוואָלווער, וועלכען ער האָט ביי זיך געהאַלטען, דערווייל האָט דער רעוואָלווער אויפגעשאָסען און האָט איהם אַליין פערוואונדעט. די שכּורע אָנפאַלער זענען אַנטלאָפען.

פּריוואַלסקין האָט מען אָפּגעפיהרט אין שפּיטאַל אויף דרעוונאָווסקאַ.

——=]O[=——

באַנדיטען-אָנפאַל אויף אַ לאָדזער יוד. יונגנמאַן

די באַנדיטען האָבען איהם צושטאָכען מיט מעסערס און צוגערויבט ביי איהם דאָס געלד

(—) אויף זגערזשער 42 וואוינט אַ קצב יעקב קרינער, זיין 26-יעהריגער זוהן יצחק, וועלכער וואוינט מיט איהם אין לאָדז, האָט אַ יאַטקע אין אָזאָרקאָוו. מיטוואָך אַרום 11 אינדערפריה איז יצחק קרינער אַרויס פון אָזאָרקאָוו אין דאָרף יאַמעזשעוו צו קויפען ביי אַ דאָרטיגען פויער אַ קוה.

קרינער האָט זיך מיט דעם פויער לאַנג געהאַנדעלט, האָט אָבער נישט געקענט דורכקומען מיט׳ן פּרייז און האָט די קוה נישט געקויפט. אין אָוונט איז ער אָוועק אַהיים, קיין אָזאָרקאָוו. געהענדיג אויפ׳ן וועג צווישען דער כאָרבאָזשעווער און גאָמביצער מיהלען, איז ער ביים וואַלד בעפאַלען געוואָרען דורך 3 יונגע באַנדיטען. די באַנדיטען האָבען איהם שטאַרק צושלאָגען, צושטאָכען מיט מעסערס, צוגערויבט ביי איהם 900 זל. און זענען אַנטלאָפען. קוים אַ לעבעדיגער, אַ פערבלוטיגטער האָט ער זיך צוגעשלעפּט צו אַ פּאָליציי-פּאָסטען, דאָרט האָט ער געמאָלדען וועגען דעם אָנפאַל. מ׳האָט איהם ערטיילט די ערשטע הילף און זיך צוזאַמען מיט איהם געלאָזט זוכען די אָנפאַלער, אָבער נישט געקענט אויף אַלע בעמיהונגען פון דער לענטשיצער פּאָליציי, איז ביז איצט די אָנפאַלער נישט געלונגען צו כאַפּען.

======

קליינהענדלער-פעראיין אויף דער שטאָט לאָדז
6 פּיעטריקאָווער 6.

מיר מאַכען בעקאַנט, דאָס זונטאָג, דעם 16. פעברואַר ד. י. 5 אַ זייגער נאָכמ. קומט פאָר אין אייגענעם לאָקאַל, די יעהרליכע

אַלגעמיינע פערזאַמלונג

פון פעראיין מיט פאָלגענדער טאָג-אָרדנונג:
1) ערעפנונג, 2) וואַהלען פון אַ פּאָרזיצענדען, 3) טעטיגקייטס-בעריכט, 4) קאַסע-בעריכט, 5) וואַהלען פון אַ פערוואַלטונג און רעוויזיאָנס-קאָמיסיע, 6) פריייע פּאָרשלאַגען.

בעמערקונג: ביי אַ נישט גענוגענדער צאָהל מיטגלידער קומט די פערזאַמלונג פאָר דעמזעלבען טאָג צום 2-טען טערמין, 7 אין אָוונד בײַ יעדער צאָהל מיטגלידער.

די פערוואַלטונג.

אַנאָנסען אין „נייעם פאָלקסבלאַט" האָבען דעם גרעסטען ערפאָלג

שבת, דעם 8. פעברואַר ד. י., 11.30 אַ זייגער אָוונד אַרדענט איין די לאָדזער יוד. טעאַטער-געזעלשאַפט אין די זאַלען פון טעאַטער „אררט", אַל. 1. מאַי 2

אַ גרויסע קינסטלערישע רעדוטע

א.ג. ליידים!!!

מיט אַ רייכען אַרטיסטישען פּראָגראַם, אויסגעפיהרט פון גאַנצען אַנסאַמבל פון „אררט" און איינגעלאַדענע קינסטלער.

דאָס וועט זיין אַנ׳אָוונט פול מיט הומאָר און איבעראַשענדע אַטראַקציעס.

וואַהלען פון אַ מיסטער!

לאָדזער פרויען! איילט צו די וואַהלען און בעשטעטיגט, ווער עס איז דער שענסטער יודישער מאַן אין לאָדז.

בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון „אררט". 4014

צוואנגס-רעגיסטראציע פון „פרעמדע"

אלס מיטעל צו קעמפען געגען ארבייטסלאזיגקייט אין אמעריקא

וואשינגטאן (יט"א) קאנגרעסמאן קעפל, דער ליבעראלער מיטגליד פון דער אימיגראציאנס־קאמיסיע פון קאנגרעס, וועלכער האט מיט איינינע הדשים צוריק אריינגעטראגען א ביל וועגען פער־פאסען צו בעשעפטיגען „פרעמדע" ביי עפענטליכע ארבייטען, איז איצט ארויס מיט א נייעם פראיעקט, וואס איז געווענדעט געגען „פרעמדע" און זאל בעטראכט ווערען אלס מיטעל צו פערקלענערען די ארבייטסלאזיגקייט, וואס הערשט אין לאנד.

קאנגרעסמאן קעפל לעגט נעהמליך פאר צו בעפעסטיגען די אימיגראציאנס־געזעצען דורך א יעהר־ליכער צוואנגס־רעגיסטראציע פון אלע „פרעמדע". דער ראזיגער ביל — ערקלערט קאנגרעסמאן קעפל — וועט ערלויבען די רעגירונגס־ארגאנען אויסצואר־בען א גענויעם קאנטראל איבער די „פרעמדע" און זייער וואוינארט און וועט ערמעגליכען צו דעפאר־טירען די אומלעגאל־אנגעקומענע אימיגראנטען. מעהר ווי א מיליאן „פרעמדע" זענען אויף אן־אומלעגאלען וועג אריין לעצטענס אין די פעראייניגטע שטאטען — ערקלערט קאנגרעסמאן קעפל.

קאנגרעסמאן קעפל פערבינדט זיין ביל אויך מיט געוויסע פערלייכטערונגען ביי בעקומען די אמע־ריקאנער בירגערשאפט דורך די „פרעמדע", וואס האבען אפגעהיט די פערפליכטענדע פארשריפטען.

שווערע קאמפען אין אינדיען

צווישען הינדוסען און מאהאמעטאנער

לאנדאן, 2. (ספ. טעל.) ווי מען מעלדעט פון קאלקוטא רויערען ווייטער די גאסען־קאמפען, וואס האבען זיך אנגעהויבען אין אפיעגזיק־יטס־טאג אין דאציא. פרייטאג איז געקומען צו פאר־מעלע גאסען־קאמפען צווישען הינדוסען און מאהא־מעטאנער, בעת וועלכע 2 פערזאן זענען דערהרגעט געווארען און עטליכע צעהנדליג זענען פערוואונדעט געווארען. די פאליציי האט ארורכגעפיהרט פיל א־עסטען.

אפגעשטעלט דעם האלץ-עקס-פארט פון רוסלאנד

מאסקווא, 2. (ספ. טעל.) דער „יוניעשטארג" האט אפגעהאלטען דעם ארויספוהר פון האלץ קיין אויסלאנד. די מאטיווען דערפון זענען די עקספלאר־מאציע־שוועריגקייטען, צוליב דעם, וואס די פויערים, וועלכע ארבייטען ביים אויסהאקען די וועלדער, האבען זיך אפגעזאגט צו ארבייטען.

די פויערים האבען ערקלערט, אז צוליב דעם איינפיהרען פון קאלעקטיווע ווירטשאפטען, לוינט פאר זיי נישט די אינדיווידועלע ארבייט.

ארומגעהיימנישפולן פערשווינדען פון גענ. קוטיעפאוו

פאריז, 2. (ספ. טעל.) אין צוזאמענהאנג מיט דעם געהיימנישפולען פערשווינדען פון גענעראל קוטיעפאוו, דערוויסט מען זיך אלץ נייע איינצעל־הייטען.

ביז איצט איז בעקאנט, אז די אגענטען פון ג.פ.או. זענען זייט א לענגערער צייט געווען שטענ־דיגע געסט אין א קאפע אין דירעקטער נאהענטקייט פון גענעראל. דער געוועזענער אמבאסאדאר־ראט בעסיעדאווסקי האט דערצעהלט, אז דער שאפער פון קוטיעפאוו'ן איז געווען אין דינסט פון ג.פ.או.

קוטיעפאוו'ן האט מען געוואלט אריינציהען אין א גאנץ דורך דער פערמיטלונג פון א פרוי, אבער דא האט זיך נישט איינגעגעבען.

פאריז (יט"א) אין צוזאמענהאנג מיטן פער־שווינדען פון הויפט־אנפיהרער פון די רוסישע, עמי־גראנטישע מיליטערישע ארגאניזאציעס גענעראל קוטיעפאוו, דערמאנט מען אין די יודישע קרייזען, אז קוטיעפאוו האט אלס שעף פון שטאב אין ווראנ־געל'ס און דעניקינ'ס ארמעע זיך אויסגעצייכענט מיט א ווילדען אנטיסעמיטיזם און טראגט די פעראנט־ווארטליכקייט פאר פיל אנטיסעמיטישע ווילד־טאטען פון דער ווייסער ארמעע.

גענ. קוטיעפאוו האט געהאלטען אלע יודען פאר קאמוניסטען, און, לויט זיין בעפעהל זענען פיל אומשולדיגע יודען געהאנגען געווארען אויף די גאסען פון ראסטאוו, כארקאוו און קלענערע שטעט.

קוטיעפאוו'ס נאמען ווערט דערמאנט מיט גרויל דורך אלע יודען אין דרום־רוסלאנד.

בערלין, 2. (כפ. טעל.) „רול" איז מודיע: נאכ'ן פערשווינדען פון גענעראל קוטיעפאוו איז קיין בערלין כפעציעל געקומען פון פאריז דער געפעהרליכסטער טשעקיסט גאבעליוק וועלכער ווערט בעשולדיגט פאר די פעראנטווארטליכסטע אויפטראגען. גאבעליוק איז זעהר א הויכער מאנספערשוין, ער בעזיצט אן־אונגעהויערע פיזישע קראפט און מאכט א שרעקליכען איינדרוק, ווי מ'גיט איבער, איז ער געקומען קיין בערלין, כדי אפצוגעבען א בעריכט זיין שעף, דער לייטער פון ג.פ.או. אין אויסלאנד יעהסעי גאלדענשטיין.

פאר דער ענטשיידונג

אין די פויליש־דייטשע אינטערהאנדלונגען

בערלין, 2. (כפ. טעל.) מארגען קומט קיין בערלין דער דייטשער געזאנדטער אין פוילען ראושער כדי צו רעפערירען פאר די פארשטעהער פון די פערשידענע ריכטונגען אין דייטשלאנד דעם מצב פון די דייטש־פוילישע האנדעלס־אונטערהאנדלונגען, ראס וועט זיין די לעצטע קאנפערענץ און פון איהר איז אפהענגיג צי ס'וועט געשלאסען ווערען א האנ־דעלס־אפמאך מיט פוילען אדער די אונטערהאנד־לונגען וועלען איבערגעריסען ווערען.

בעפרייט 6 אראבער

וועלכע האבען פערברענט תבואה־שייערן

ירושלים 2 (י.ט.א. טעלעגראפיש) דאס געריכט האט בעפרייט פון יעדער שטראף 6 ארא־בישע פאסטוכער, וועלכע זענען בעשולדיגט גע־ווארען אין פערברענען דעם 27 אויגוסט 5. י. עטליכע תבואה־שייערן אין עמק יזרעאל.

ביי פערמעגליכע יודישע קאלאניסטען

נעמט מען צו די ערד און מ'שיקט זיי ארויס פון די קאלאניעס

מאסקווע (יטא") אין די יודישע קאלאניעס פון כערסאנער ראיאן ווערט איצט ברייט בעהאנ־דעלט די פראגע וועגען צונעמען איננאנצען די ערד ביי יענע יודישע קאלאניסטען, וואס זענען פער־רעכענט אלס „קולאקען".

ביז איצט האט מען צוגענומען ביי די אזוי־גערופענע יודישע קולאקען פון כערסאנער ראיאן זייערע בעסערע ערד און זיי אויסגעטיילט די ערגסטע ערד פון פערשידענע פלעצער. איצט אבער האבען די ארטיגע כאוויעטען אויפגעשטעלט די פראגע וועגען אבנעהמען איננאנצען ביי זיי די ערד און זיי כחלוטין פערטרייבען פון די קאלאניעס.

פון ארעסער ראיאן ווערט מיטגעטיילט, אז דאס בעזוויטיגען יודען פון די קאלעקטיוועו און די ראטיגע קאלאניעס נעהמט אן א מאסען־כאראק־טער.

ענליכע בעריכטען קומען אויך אן פון זא־פאראושע, וואו עס געפינען זיך די אלטע און די נייע י.ק.א.־קאלאניעס.

גריכישער אמבאסאדאר — מיטגליד פון דער קאמיסיע פאר'ן כותל־מערבי

ירושלים, 2 (י. ט. א. טעלעגראפיש). א גוט אינפארמירטע אראבישע צייטונג מעלדעט מיט, אז איינער פון די מיטגלידער פון דער אינ־טערנאציאנאלער פאלקערליגע־קאמיסיע אויסצו־פארשען דעם ענין כותל־מערבי וועט זיין דער גריכישער אמבאסאדאר אין פאריז פאליטיס.

פאליטיס האט בשעתו פערטיידיגט פאר'ן האגער טריבונאל דעם גריך מאקראמאטיס געגען אינגלאנד. רוטענבערג אין דער פראגע פון דער עלעקטריציטעט־קאנצעסיע.

צושטערונג פון די פעסטונגען

אויף מזרח פון רהיין

פאריז, 2. (ספ. טעל.) ווי מען מעלדעט פון שטראסבורג, איז די פראנצויזישע אקופאציע־מאכט צוגעטרעטען אויפצוררייסען די פארטיפיקאציעס, וואס פערטיידיגען די בריק בײם רהיין. לויט די בע־שטימונגען פון ווערסאילער־טראקטאט, דארפען אלע פארטיפיקאציעס אויף מזרח פון רהיין אויף א שטח פון 50 קילאמעטער, אויפגעריסען ווערען.

קוילען־גרובען־קאטאסטראפע

מיט 19 מענשליכע קרבנות

קאנסטאנטינאפאל, 2 (ספ. טעל.) אין קוילען גרובען נעבען זאנגולדאק איז פארגעקו־מען א גרויסע קאטאסטראפע, בעת וועלכער ס'זע־נען אומגעקומען 13 ארבייטער, 6 זענען שווער־פערוואונדעט געווארען.

א משוגענער דערשיסט 7 מענשען

און בעגעהט אליין זעלבסטמארד

מארסעל, 2 (ספ.טעל.) אן ארמענישער ארבייטער, וועלכער איז פלוצלינג משוגע געווא־רען האט מיט א רעוואלווער געשאסען אויף טויט 5 פערזאן, 2 פערזאן האט ער שווער פערוואונ־דעט, דאן איז דער משוגענער בעגאנגען זעלבסט־מארד.

א ווינער דאקטאר פערברענט געווארען

ווין. אין די ווינער מעדיצינישע קרייזען האט געמאכט א דערשיטערענדען איינדרוק דער פלוצ־לונגער טויט פון ד״ר קעפיש, וועלכער האט גע־מאכט פראבעס ביי א דיאטערמיע־אפאראט. פלוצ־לונג האט א בליץ געטאן א מעכטיגער עלעקטרישער פונק, און דער דאקטאר איז פערברענט געווארען אויפ'ן ארט.

דער דאקטאר איז געווען א קרבן פון דער וויס־כענשאפט. ער איז געווען פון פאך א כעמיקער און צוגלייך דאקטאר פילאזאפיע. א צייט לאנג האט געארבייט אין ראטשילד־שפיטאל. ערשט אין עלטער פון 40 יאהר האט ער אנגעהויבען צו שטודירען מעדיצין. ער האט הויפטזעכליך געפארשט די בעשטאנד־טיילען פון בלוט. לעצטענס האט ער זיך פערנומען ביי פראבעס מיט דיאטערמיע.

אין צוזאמענהאנג מיט'ן אומגליק, האט מען אנגעהויבען ביי פאציענטען צו בעמערקען אן־אומרוהיגקייט בנוגע דער בעהאנדלונג מיט דיאטערמיע. די קאמפעטענטע פראפעסאר־קרייזען פון ווין פער־זיכערן אבער, אז די דיאטערמיע איז אבסאלוט נישט שעדליך. דאס אומגליק איז געווען וואהרשיינליך, ווייל אין אפאראט איז געווען א פעהלער און דער דאקטאר קעפיש האט געמאכט צו דרייסטע פראבעס, איינשטעלענדיג דאס לעבען.

מארד אדער זעלבסטמארד פון 2 פערזאן

געהיימנישפולער פארפאל אין א ריגער קאפע

ריגא, 2. (ספ. טעל.) די ריגער פרעסע טיילט מיט וועגען א געהיימנישפולען פארפאל, וועלכער איז פארגעקומען אין איינעם פון די ריגער קאפעען. 2 א זייגער נאכמיטאג האט דער קעלנער דערלאנגט 2 גלעזער קאווע צו צוויי טישלעך. די געסט זענען געווען א געוויסער קאלעקאווסקי און אלעקסנים. אין א געוויסען מאמענט איז איינער פון די געסט בלאס געווארען, אומגעפאלען אויף דער ערד און געשטאר־בען, באלד איז אויך דער צווייטער גאסט, וועלכער האט געטרונקען די קאווע, געשטארבען, א דאקטאר וועלכער איז צופעליג געווען אין קאפע, האט פעסטגעשטעלט, אז ביידע זענען געשטארבען פון א שטארקען סם. באלד איז אנגעקומען די אויספאר־שונגס־מאכט, וועלכע האט אנגעהויבען אן־אויס־פארשונג, צי אין דער קאווע האט זיך געפונען סם, אדער ביידע געסט זענען גלייכצייטיג בעגאנגען זעלבסט־מארד.

א הלוואה אויף 1000 יאהר

האט בעקומען א בעריהמטע דייטשע פירמע

בערלין, 2 (ספ. טעל.) דער בעקאנטער דייטשער קאנצערן סימענס־האלסקע האט בעקומען פון דער אמעריקאנער דילאן־באנק 150 מיליאן מארק אויף בעדינגונגען, וועלכע זענען נאך ביז איצט נישט פראקטיצירט געווארען אין דער פינאנציעלער וועלט. די הלוואה איז געגעבען גע־ווארען אויף 1000 יאהר. ביי דער דאזיגער גע־לעגענהייט איז געשלאסען געווארען אן אפמאך מיט דער אמעריקאנער עלעקטריציטעטס־געזעלשאפט „דושענעראל עלעקטריק", לויט וועלכען די ביי־דע וועלט־פירמעס האבען זיך פערטיילט מיט'ן וועלט־מארק, אויסשליסענדיג יעטוועדע קאנקורענץ. די דאזיגע טראנזאקציע שליסט אויך די ביזאיצ־טיגע קאנקורענץ צווישען א. ע. ג. און סימענס־האלסקע.

פאליציי־אינספעקציע אין א״י

ירושלים, 2 (י. ט. א. טעלעגראפיש). קאלאנעל דאלוויטין, וועלכער איז געשיקט געווא־רען דורך דער רעגירונג פון ציילאן קיין א״י־ישראל, כדי צו רעארגאניזירען די פאליציי, מאכט איצט אן־אינספעקציע־רייזע איבער'ן גאנצען לאנד. ער בעזוכט יעדען פאליציי־פאסטען און בעקענט זיך מיט יעדען איינציגען פאליציי־אפיציר.

טשיקאגא — די באנדיטען־שטאט

ערמארדעט א הויכן פאליציי־בעאמטען

טשיקאגא, 2 (ספ. טעל.) היינט איז ווי־דער דורך אן ארגאניזירטער באנדע אויסגעפיהרט געווארען א דרייסטער מארד צוליב נקמה.

ווען דער לייטער פון דער זיכערהייטס־אפטיילונג צו בעקעמפען דעם באנדיטיזם, יוליוס ראזענהיים איז געגאנגען דורך דער גאס, איז נע־בען איהם מיט א געוואלדיגער שנעליגקייט אדורכ־געפאהרען אן אויטא, פון וועלכען צוויי מענשען האבען געשאסען אויף ראזענהיימ'ען און איהם אוועקגעלעגט א טויטען אויפ'ן ארט. די באנדיטען זענען אנטלאפען.

די דיסקוסיע וועגען קאלענדאר־רעפארם אין וואשינגטאן

וואשינגטאן (יט"א) דא איז פארגעקומען אן־עפענטליכע דיסקוסיע צווישען ד״ר מארוין און הרב שוועפעל וועגען דער געפלאנטער קאלענדאר־רעפארם.

ד״ר מארווין האט פראפאגירט די אידעע פון אינטערנאציאנאלער קאלענדאר־רעפארם און האט זיך בעמיהט צו דערווייזען, אז די קאלענדאר־רע־פארם האט נישט קיין שייכות מיט דער קאנסטיטוצי־אנעל גאראנטירטער רעליגיאנס־פרייהייט. די עקאנאמישע שוועריקייטען, וואס זענען פערבונדען מיט אויסאיבען געוויסע רעליגיאנס־פארשריפטען זענען אומפערמיידלעך, און דאס שטעהט נישט אין קיין שום צוזאמענהאנג מיט דער קאלענדאר־רעפארם.

איבריגענס האט ערקלערט ד״ר מארווין — וועט די קאלענדאר־רעפארם יעדענפאלס דורכגע־פיהרט ווערען און אויב די יודען וועלען זיך ענטגעגענשטעלען, וועלען זיי געשטעמפעלט ווערען אלס געגנער פון א פראגרעסיווער רעפארם.

הרב שוועפעל האט שארף אנגעגריפען ד״ר מארווינ'ס ארגומענטאציע און האט אנגעוויזען, ראס אויך קאטאליקען און פראטעסטאנטען וועלען נישט צולאזען, אז די חגאות זאלען יעדען יאהר אויספאלען אין אן־אנדער צייט. שבת וואלט לויט'ן רעפארמיר־טען קאלענדאר אויסגעפאלען יעדע וואך אויף אן־אנדער טאג און דאס מוז ארויסרופען אנגעשטרענגע געגענערשאפט ביי אלע רעליגיאנס־טריי יודען.

אויסצייכנונג פונ'ם פרעזידענט

פון דער ווינער יודישער קהלה

וויען (יט"א) דער עסטרייכישער בונדעס־פרע־זידענט מיקלאס האט ערטיילט דעם פרעזידענט פון דער יודישער קהלה אין ווין פראפ. פיק דעם גרוי־סען עהרען־צייכען פון דער רעפובליק פאר די פער־דינסטען לגבי דער עסטרייכישער מלוכה.

די ווינער פרעסע בעגריסט מיט צופרידענהייט די אויסצייכנונג פון פראפ. פיק.

געוואלדיגע ים־שטורעמס

ביי פראנקרייך און שפאניען

פאריז, 2. (ספ. טעל.) אויפ'ן מערב־ברעג פון פראנקרייך און איבער'ן לאמאנש־קאנאל בושע־וועט זייט פרייטאג א געוואלדיגער שטורם. פון פער־שידענע ערטער הערען זיך „ס.א.ס."־רופען, וועלכע ווערען איבערגעגעבען דורך שיפען, וואס רופען נאך הילף. אויך אויפ'ן מערב־ברעג פון שפאניען הערשט א געוואלדיגער שטורם, אין גיבראלטאר איז אנ־ענגלישע מאטראָס־שיף „וערוואטילא" אפגעריסען געווארען פון אנקער און געווארפען געווארען אויפ'ן ברעג.

שייטלעך

צו מעסיגע פרייזען צו בעקומען ביי

פארזשוצקא, קאמיענא 5

לאדז. 3 פעברואר 1930

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז. 3 פעברואר 1930

א בשותפות'דיגע רעטונגס-אקציע

שוין זייט עטליכע יאהר ווערט אין דער יודישער פרעסע ארומגערעדט די נויטווענדיגקייט פון קאאר־דינירען די אקציע אין דער ריכטונג פון א ווידער־שטאנד געגען דער וואקסענדער פעראָרימונג פון דער יודישער בעפעלקערונג אין פוילען.

ליידער האט זיך נאך ביז איצט אונטער דער לאזונג פון אזא קאנסאָלידאציע נישט איינגעגעבען צו פעראייניגען די פערשידענע געזעלשאפטליכע און פּראפעסיאָנעלע ארגאניזאציעס. דער רעזולטאט פון אזא צושפּאלטענקייט איז דאס פעהלען פון א קאנקרעטען ארבייטס - פּראָגראם, וואס ווערט מיט יעדען טאג אלץ ברענענדער.

ס'איז נישט נויטיג נאכאמאל אנצואווייזען אויף דעם איצטיגען קאטאסטראפאלען צושטאנד פון דער יודישער בעפעלקערונג אין פוילען און אויך נישט אויף די סיבות, וועלכע האבען דעם דאזיגען צושטאנד ארויסגערופען, א פאקט, אז אויסער די סיבות, וועלכע האבען געבראכט צום איצטיגען קריזיס אין פוילען, עקזיסטירען נאך א רייה ספּעציעלע מאמענטען, וועלכע האבען ספּעציעל צו טאן מיט דער יודישער בעפעלקערונג. דאס זענען נישט קיין צופעליגע פאקטארען, וועלכע קענען פערבייגעהן אין א קירצערער אדער לענגערער צייט, נאר זיי דרינגען ארויס פון דער אלגעמיינער ווירטשאפטליכער ענטוויקלונג, אדער פון די ספּעציפישע מעטאדען פון דער פוילישער ווירטשאפטליכער פּאָליטיק. מיר מיינען דא קודם כל דאס פערקלענערען זיך פון די האנדעלס־מעגליכקייטען פון דער יודישער בעפעלקערונג צוליב דער ענטוויקלונג פון די האנדעלס־קאאפעראטיווען און צוליב דער עטאטיסטישער פּאליטיק פון דער רעגירונג און אויך צוליב דעם, וואס די יודישע בעפעלקערונג ווערט ארויסגעשטויסען פון אלע ארבייטס־אמטען און פרייע פּראפעסיעס.

אויב צוליב די סיבות, וואס רופען ארויס דעם אלגעמיינעם קריזיס אין פוילען זענען מיר אזוי אומבעהאלפען, ווי די פוילישע געזעלשאפט, ווען אפילו מיר ליידען דערפון מעהר, זענען אבער פערהאן מעגליכקייטען, און נויטווענדיקייטען אקעגען צו ווירקען די ספּעציפישע סיבות, וועלכע ווירקען נאר בנוגע יודען און זענען גורם צו זייער פּאופּעריזאציע.

א כאראקטעריסטישע און טרויעריגע ערשיינונג פון דער צושפּליטערטקייט איז די, אז אפילו אויפ'ן געביט פון דער שטייער־איבערלאסטונג פון דער יודישער בעפעלקערונג איז נאך נישט געקומען צו קיין איינהייטליכע פארמולירונג פון די יודישע פּאָסטולאטען, אזוי אז אויך איינע פון די לעצטע פאָדערונגען פון דער יודישער „קאלא" האט דעם פּרינציפּ פעסטגעשטעלט, אז דאס פעהלען פון אזא איינהייטליכע שטעלונג איז די סיבה פון אומערפאלג פון דער פּארלאמענטארישע אקציע אין דער ריכטונג פון דער גערעכטער פערטיילונג פון דער שטייער־לאסט.

נאך ערגער שטעלט זיך פאר די לאגע אין אנדערע געביטען פון דער רעטונגס־אקציע פאר דער יודישער בעפעלקערונג. אזוי למשל איז די לאגע פון דער צוגרייטונג פון דער יוגענד צו בער־נעהמען נייע פּראדוקטיווע ארבייטס־פּאזיציעס, ווייטער די פראגע פון דער יודישער געזעלשאפטליכער שוץ, די פראגע פון דער יודישער עמיגראציע זענען ביי אונז פערנאכלעסיגט. דאס קאארדינירען אלע כוחות וואלט געבראכט צו אנ'ערפאלגרייכען פערלאנגען פון דער רעגירונג פון אנ'ענטשפּרעכענדער אונטערשטיצונג פאר די דאזיגע אנשטרענגונגען, וועלכע ליגען נישט נאר אין אינטערעס פון דער יודישער בעפעלקערונג, נאר אויך אין אלגעמיינעם מלוכה־אינטערעס.

אפילו די יודישע האנדעלס - ארגאניזאציעס אין גאנצען לאנד האבען זיך ביז איצט נישט ארגאניזירט איינהייטליך אין גאנצען לאנד, אזוי־ווי דאס האט געטאן דאס פוילישע סוחרטום. און ס'איז מעגליך, אז דא שפּילט א ראל נאר פערזענליכע מאטיוען, גענוג איז צו וויסען, אז דער קאנטאקט צווישען די בעזונדערע סוחרישע ארגאניזאציעס איז א צו לויזער, וואס שלאגט זיך אפּ אויף א פּאסיווען אופן אויף אלע אקציעס, וואס האבען פאר א ציל די פערטיידיגונג פון די אינטערעסען פון'ם סוחר. נאך ווייניגער איז דער קאנטאקט פון די סוחרישע ארגאניזאציעס אין אנדערע פּראפעסיעס, אין וועלכע די יודישע בעפעלקערונג איז צאהלרייך רעפּרעזענטירט, הגם אזא קאנטאקט וואלט געהאט אומגעהויערען נוצען.

ענדליך, איז זיך נעכטען אויף דער איינלאדונג פון די גאליציאנער רעפּוטאטען צונויפגערופען געווארען קיין לעמבערג א יודישע ווירטשאפטליכע קאנפערענץ פון אלע פּראפעסיאנעלע ארגאניזאציעס און צענטראל־געזעלשאפטליך־ווירטשאפטליכע אינסטיטוציעס, כדי פעסט - צושטעלען א בשותפות'דיגע סאנאציע־אקציע.

אלען מיר האפען, אז די קליינליכע פערזענליכע, אדער לאקאלע סיבות וועלען נישט שטערען די ארבייטען פון דער קאנפערענץ, און ס'וועט זיך איינגעבען צו פעראייניגען דאס פוילישע יודענטום, כדי צו פערטיידיגען זיין בעדראהטע עקזיסטענץ, ווען אפילו די רעזולטאטען פון דער קאנפערענץ וועלען נישט זיין קיין דעפיניטיווע, איז עס אבער דער ערשטער און שווערסטער שריט אויפ'ן וועג, אויף וועלכען סיי ווי געהן דאס פוילישע יודענטום, ווען עס וויל זיך ראטעווען פון אנ'אונטערגאנג.

פ. ב.

סאוויעטישער האנדעלס - קאמיסאריאט

איגנארירט דעם בעפעהל פון „צ. י. ק." צו העלפען די פעראָרימטע יודען

מאסקווע (יט"א) דער בעשלוס פון „צ. ק." וועגען דער נויטיגקייט צו העלפען די פעראָרימטע יודען, איז נאך ביז איצט נישט דורכגעפיהרט געוואָ־רען, צוליב דעם וואס דער סאוויעטישער האנדעלס־קאמיסאריאט איגנארירט די זיצונגען פון דער קאמיסיע, וואס דארף די דאזיגע בעשטימונג פערווירקליכען.

אויף די זיצונגען פון דער דאזיגער קאמיסיע קומען אויך נישט די פארשטעהער פון דער אוקראַיִנישער און פון דער ווייסרוסישער רעגירונגען, וועלכע דארפען גראד זיין פעראינטערעסירט מעהר פון אנדערע, דערפאר ווייל דאס רוב פעראָרימטע יודען געפינען זיך אויף אוקראינע און אין ווייס־רוסלאנד.

די יודישע קאמוניסטישע סעקציע קלויבט זיך פערקלאגען פאר די העכערע רעגירונגס־אינסטאנצען סיי דעם האנדעלס־קאמיסאריאט און סיי די מאסקווער פארשטעהער פון דער אוקראינישער און ווייסרוסישער רעפּובליקען, כדי דערמיט צו מאכען א סוף צו זייער איגנארירענדער שטעלונג צו דער פראגע וועגען ראדיקאלער הילף פאר די ליידענדע יודען.

אויס שבת און זונטאג אין רוסלאנד

מאסקווע (יט"א) לויט א בעשלוס פון דער סאוויעטישער רעגירונגס־קאמיסיע וועט דער טאג שבת מעהר נישט עקזיסטירען אויף דעם נייעם סאוויעטישען קאלענדאר, וואס וועט איינגעפיהרט ווערען פון נאוועמבער מאנאט.

די סאוויעטישע רעגירונגס־קאמיסיע פאר רע־פארמירען דעם קאלענדאר האט מיטגעטיילט, אז זי האט איינשטימיג אנגענומען פאלגענדען בעשלוס: דער נייער קאלענדאר וועט בעשטעהן פון צוועלף גלייכע מאנאטען א יאהר. יעדער מאנאט וועט האבען זעקס וואכען צו פינף טעג און יעדער וואך זונטאג און שבת וועלען אינגאנצען ארויספאלען פון דעם סאוויעטישען קאלענדאר.

דער יאהר וועט זיך איצט אין ראטען־פערבאנד אנהויבען נישט דעם ערשטען יאנואר, נאר דעם זיבעטען נאוועמבער — דער טאג ווען עס איז פאר־געקומען די קאמוניסטישע רעוואלוציע. די צעהלונגען פון יאהר וועלען זיין נישט לויט דעם געבורט פון קריסטוסען, נאר זינט 1917, דעם יאהר פון דער סאוויעטישער רעוואלוציע. דאס קומענדע יאהר וועט דערפאר לויט דעם סאוויעטישען קאלענדאר זיין נישט 1931, נאר 14. די יאהרען פון פאר דער רע־וואלוציע וועלען בעצייכענט ווערען אויף צוריקוועגס, דאס הייסט, אז 1910 וועט הייסען אין דעם סאוויע־טישען קאלענדאר „דאס זיבעטע יאהר פאר דער רעוואלוציע".

דאס נייע סאוויעטישע יאהר וועט האבען אינגאנצען פינף יום־טובים. די דאזיגע פינף טעג וועלען נישט אריינגערעכענט ווערען אין די לויפענדע וואכען פון יאהר. דערפאר וועט דאס סאוויעטישע יאהר האבען 365 טעג גלייך מיט אלע אנדערע לענדער.

ווידער 2 בית-עלמין-שענדונגען אין דייטשלאנד

בערלין (יט"א) אלס פועל יוצא פון דער ווילדער יודען־פרעסערישער העצע פון די נאציאנאל־סאציאליסטען זענען אין דייטשלאנד ווידער פארגעקומען 2 בית־עלמין־שענדונגען.

אין א קליין שטעטעל פון מזרח־פּרייסען פּרוי־סיש־האלאנד זענען אויף דעם יודישען בית־עולם צושטערט געווארען 5 מצבות. אלס פערדעכטיגטע אין אויספיהרען דעם באַרבארישען מאט איז ארעס־טירט געווארען דער ארבייטסלאזער וואלטער זערגע.

די 78־סטע בית־עלמין־שענדונג איז פארגע־קומען אויף דעם יודישען בית־עולם אין נעארגענס־גמונד ב ייניגענבערג. פיל קברים זענען בעשמוצט און בעשעדיגט געווארען. אין דער געגענד בעמיהען זיך די נאציאנאל־סאציאליסטען זיך אבגרענעצען פון דעם ווילד־מאט.

די וועלט-קאנפערענץ פון ל-בעראלען יודענטום

בערלין (יט"א) די עקזעקוטיווע פון וועלט־פערבאנד פון ליבעראלען יודענטום האט אבגע־האלטען א בעראטונג, אויף וועלכער עס איז בעשלאסען געווארען אבצוהאלטען די וועלט־קאנפערענץ פון ליבעראלען יודענטום אין חודש יולי 1930 אין לאנ־דאן. אויף דער בעראטונג איז פעסטגעשטעלט גע־ווארען די טאג־ארדנונג פון דער וועלט־קאנפערענץ און עס זענען בעהאנדעלט געווארען א רייה ארגאנ־יזאציאנעלע פראגען.

די גרעסטע אפערע

וואס איז איצט געמשפּט געווארען אין ענגלאנד

(א בריף פון לאנדאן)

די פערגאנגענע וואך אין לאנדאן איז געווען רייך אין געשעהענישען.

עס האט זיך געעפענט דער פארלאמענט, וועלכער האט געדארפט בעטראכטען א רייה געזעצען. ס'האט זיך אויך געעפענט אין לאנדאן א ים־קאנפערענץ פון 5 מלוכות.

די לאנדאנער פרעסע בעציהט זיך זעהר אפּטימיסטיש צו דער דאזיגער קאנפערענץ סקעפּטיקער אבער דערמאנען וועגען אנ'ענליכער קאנפערענץ וועגען ענטוואפענונג אין האאג אין יאהר 1899. עס זענען דאמאלס ארויסגעזאגט געווארען אזוי פיל פיידעטשענע ווערטער, און דאס אלץ האט נעהאט אלס רעזולטאט די שעקלכע 4 מיט א האלבען יאהר מלחמה, וועלכע האבען אוועקגע־רויבט 10 מיליאן לעבענס, און חורב געמאכט איי־ראפע אויף א לענגערער צייט.

און גלייכצייטיג מיט'ן עפענען דעם פארלא־מענט און אנהויב פון דער ים־קאנפערענץ האט זיך אנגעהויבען אין געריכט דער פּראצעס האטרי.

דער פּראצעס האטרי — איז גאר אנ'אויסער־געוועהנליכער פּראצעס וועגען א בערזע־אפערע. דער „טרעסט" האטרי, געגרינדעט אין יאהר 1927 איז ליקווידירט געווארען מיט 2 און האלב יאהר נאך דער גרינדונג אין סעפּטעמבער 1929. דער דעפיציט פון „טרעסט" בעטרעפט 19 מיליאן פונט שטערלינג; דער אקטיוו — 4 מיליאן פונט. אין 2 מיט א האלבען יאהר זענען אזוי ארום צורינען געווארען 15 מיליאן פונט שטערלינג. און דער „טרעסט" איז נישט דער איינציגער אין דעם בע־שולדיגונגס־אקט. אין די פריהערדיגע צייטען פלעגען פאר אזוי פיל געלד געפיהרט ווערען מלחמות איצט זענען 15 מיליאן שטערלינג צורינען געווא־רען צווישען די פינגער פון 5 דירעקטארען אין משך פון 30 חדשים. פון די 5 דירעקטארען זי־צען אויף דער בעשולדיגונגס־באנק נאר 4. דער פינפטער דירעקטאר, דזשאלדיני, כאטש א געבוי־רענער ענגלענדער, נאר אנ'איטאליענער לוים'ן שטאם — איז ערב דעם קראך אוועקגעפאהרען קיין איטאליען וואו ער וואוינט בשלום אין בעפאל אין זיין ווילע און לאזט אפשר מיט גרויס אויפמערקזאמקייט די ענגלישע צייטונגען. צווישען ענגלאנד און איטאליען עקזיסטירט אנ'אפמאך פון 1874, לויט וועלכען דזשאלדיני קען בשום אופן נישט ארויסגעגעבען ווערען.

אויף דער בעשולדיגונגס־באנק געפינען זיך אזוי ארום נאר 4 דירעקטארען: האטרי, דאניעלס, דיקסאן און טאבאר. דער לעצטער איז ארויסגע־לאזט פון דער טורמע פאר ניי־יאהר אויף קויציע און קומט פריי יעדען טאג אין געריכט. די איבע־ריגע בעשולדיגטע געפינען זיך אין טורמע.

איין בליק אויף די בעשולדיגטע צושטערט פילע פארשטעלונגען, וועלכע האבען זיך ביי אונז געבילדעט וועגען „פערברעכער". אויף דער בע־שולדיגונגס־באנק זיצען נישט קיין פינסטערע גזל־נים און אפילו נישט קיין „אקולעס פון קאפּיטא־ליזם", ווי עס מאלען זיי שטענדיג די קאריקאטו־ריסטען. אויף דער בעשולדיגונגס־באנק געפינען זיך נישט די פינסטערע איינוואוינער פון דער אונ־טערוועלט, און נישט די דיקע, פעטע „רויב־פוי־געל" מיט בריליאנטען אין די מאנישקעס, נאר נערוועזע, שטשופלע דזשענטעלמענער, בעשיידענע גוט געקליידעטע, גלייך פערקעמטע, מיט אויסדריק־ליכע קלוגע און גוט ראזירטע פנים'ער, און די דא־זיגע דזשענטעל־לייט, וועלכע האבען געוואוינט אין פאלאצען, געפאהרען אין אייגענע אויטאס, וועלכע האבען געהאט צעהנדליגער משרתים און געהאלטען געיעג־פערד, האבען אפגעטון מעשים, אין פערגלייך מיט וועלכע, עס זענען בלייך די מעשים, וועלכע עס האט אפגעטון דיקענס'עס פע־גין, און פאר וועלכע ער האט פערענדיגט זיין לע־בען אויף דער תליה.

דיקענס האט געמאלט פערברעכער, ביי וועל־כע יעדער פנים־צוג האט גערעדט וועגען עבירות. זיינע פינסטערע העלדען, האבען געוואוינט אין האלב־חרוב'ע נעביידעס, זיי האבען זיך גע'חבר'ט מיט גזלנים, אנגעטון זיך אנדערש ווי אלע אנדע־רע מענשען, גערעדט נישט ווי אלע.

די העלדען, וואס זיצען איצט אויף דער בע־שולדיגונגס־באנק האבען בעקומען גוטע בילדונג, זיך געפונען אין דער בעסטער געזעלשאפט, און זיך שטענדיג געהאלטען ווי אויסגעצייכענטע דזשענטעלמענער.

מיר זענען געוואוינט צו עדגאר אוואלעס'עס „וועלטליכע אפעריסטען". מיט זיי האבען אונז בע־קענט א חוץ אוואלעס'ען א רייה אנדערע מאדער־נע ענגלישע און אמעריקאנישע ראמאניסטען. ביי יעדען אזעלכען „וועלט־אפעריסט" זענען, נישט־קו־קענדיג אויף די עדעלע מאניערען און פערכטיגע טואלעטען דער נעשמאק געבליבען א גראבער.

די איצטיגע בעשולדיגטע זענען גוטע מענער און פאטערס, איינגע פון זיי זענען געווען אויף דער מלחמה און בעציהרט געווארען מיט קרייצען און ארדערס.

צו בעקומען אפצייכענס אין ענגלאנד איז א סך שווערער, ווי אין פראנקרייך, און אין אנדערע לענדער.

אין ענגלאנד געדענקט מען נאך אנדערע הויכע בערזע־פראצעסען: דער פראצעס פון פינאנסיסט גולי, דער פראצעס פון אויטאקער, ריט און אנד. די אלע בעשולדיגטע זענען געווען מענשען פון „צופאל", אהן בילדונג, אהן געזעלשאפטליכע פער־דינסטען. אין יענע צייטען האט עפעס אנ'עם־הארץ גול, וועלכער האט באנקראטירט 200,000 פונט שטערלינג אדער אויטעקער רייס, וועלכער האט באנקראטירט 700,000 פונט שטערלינג געוועק־דעט אויף זיך, די אלגעמיינע אויפמערקזאמקייט.

איצט ווערט דער באנקראט פון די 4 בע־שולדיגטע געמאסטען כמעט מיט אסטראנאמישע ציפערן. האטרי און זיינע חברים האבען אין משך פון א גאר קורצער צייט פערלעבט א געוואלטיגע סומע געלד. זייער אפערע איז אומגעהויער, און דערביי זענען זיי — ווי געזאגט — אין פולען זין פון ווארט דזשענטעלמענער, און די זעלבע, וועל־כע משפּט'ען איצט האטרין, האבען ערשט מיט א יאהר צוריק צו איהם ליב געשמייכעלט, און זיך בעגעגענט מיט איהם אין איינעם פון די ארִיסטא־קראטישסטע קלובען. האטרי האט זיך ביז פאר'ן פראצעס גערעכענט פאר איינעם פון די זיילען פון דער געזעלשאפט.

דער צושויער זעהט אין דעם פראצעס נישט נאר אנ'אויסערגעוועהנליכען באנקראט, נאר אויך א צייכען פון דער צייט. דער פארשטעהער פון דער בעשולדיגונג, דער יוסטיץ מיניסטער האט אין זיין רעדע געזאגט, אז דער פראצעס פון האטרי איז עפעס אנ'אויסנאהם אויף סיטי, וואו ס'הערשט די טראדיציאנעלע עהרליכקייט. נעהמענדיג אין אכט די ווערטער פון דעם בעשולדיגער, דארף מען אבער אויך נעהמען אין אכט די אויסערגע־וועהנליכע שטעלונג, וועלכע עס האט אויך פער־נומען אין סיטי האטרי. עס ווייזט אויס, אז די ווערטער פון דעם בעשולדיגער זענען ריכטיג, א סימן, אז נאך דער מלחמה איז פארגעקומען עפעס א שרעקליכע ענדערונג אין די מנהגים פון סיטי.

און נאכאמאל איז כדאי אונטערצושטרייכען, אז דער פראצעס האטרי איז וויכטיג נישט נאר צוליב די אסטראנאמישע ציפערן פון די אפערעס, נאר אויך צוליב דער געזעלשאפטליכער שטעלונג פון דעם בעשולדיגטען.

דאס געריכט האט געגען די בעשולדיגטע ארויסגעטראגען הארבע אורטיילען: האטרי איז פער'משפּט געווארען אויף 21 יאהר תפיסה, דא־ניעלס — 7 יאהר, טאבאר — 3 יאהר און דינסאן 5 יאהר.

ד—א.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבן

נייער פאלקסבלאט

3
מאָנטאג
ה
שבט תר"צ

פעברואר

זון-אויפגאַנג 7.21
זון-אונטערגאַנג 4.19

די נעכטיגע שטורמישע זיצונג פון דער קהלה-פערוואלטונג

נאך א לאנגער הפסקה איז נעכטען פארגעקומען א זיצונג פון דער קהלה-פערוואלטונג.

אין אנהויב פון דער זיצונג ווערט בעשטעטיגט די טאג-ארדנונג: פראטאקאל פון דער פאריגער זיצונג, קאמוניקאטען, בעריכטען פון דער סאציאלער קאמיסיע און פון דער ווירטשאפטס-קאמיסיע.

נאכ'ן איבערלייענען דעם פראטאקאל פון דער לעצטער זיצונג פרעגט אן פרנס זעלמאנאוויטש, וויאזוי האלט זיך מיט דער קוילען-אקציע.

דער פארזיצער ענטפערט, אז וועגען דעם וועט זיין א מיטטיילונג אין די קאמוניקאטע. דאן פרעגט ער אן, וואס איז מיט די מצבות-מיסברויכען און בעקומט א תשובה, אז אויך וועגען דעם ענין וועט מיטגעטיילט ווערען אין די קאמוניקאטען.

דער פארזיצער טיילט מיט, אז אויפ'ן גרונד פון א בעשלוס, האט די קהלה איינגעקויפט נאך א קאנקורס.

4,000 קערץ קוילען

פון בעסטען סארט. די בעשטימטע אפיקונגעס זאלען שוין די היינטיגע וואך אנהויבען די רעגיסטראציע.

פרנס ציטרינאוויטשקי פערלאנגט, אז דער בעשלוס וועגען פערטיילען די קוילען דורך אפיקורסעם זאל רעווידירט ווערען.

פרועס מינצבערג זאגט זיך אפ דעם פארשלאג צו בעהאנדלען, ווייל ער איז נישט געשטיצט מיט 5 אונטערשריפטען. פרנס זעלמאנאוויטש דערקלערט, אז זיין פראקציע האט נישט בעקומען קיין אויפפאדערונג צוצושטעלען רשימות פאר אפיקורסעם און האט דעריבער נישט צוגעשטעלט איהרע קאנדידאטען.

דערויף ערקלערט ראזאר אהרן ווייצמאן, אז לויט'ן רעגולאמין וועגען די אפיקונגעס, ווערען זיי בעשטעטיגט דורכ'ן פרועס פון דער קהלה-פערוואלטונג פון די ליסטעס, וועלכע ס'שטעלט צו די כאציאל הילפס-קאמיסיע. אויף דער לעצטער זיצונג פון דער קאמיסיע, וואו ס'איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז יעדע פראקציע זאל צושטעלען איהרע קאנדידאטען איז אנוועזענד געוועזן אויך פרנס זעלמאנאוויטש.

פרועס מינצבערג ערקלערט, אז טראץ דעם, וואס די אפיקונגעס זענען שוין בעשטימט געווארען, וועט ער נאך אננעהמען ביים פרנס זעלמאנאוויטש די רשימה פון זיינע קאנדידאטען, און וועט זיך בעמיהען די רשימה צו נעהמען אין אכט.

נאכדעם טיילט מיט דער פארזיצער, אז די קהלה-פערוואלטונג האט ענטדעקט

מיסברויכען ביי'ם שטעלען מצבות,

אין די מיסברויכען איז פערמישט א מצבה-קריצער פון ה' פאסמאניק. די מיסברויכען האבען געקענט געשעהן, ווייל אין דער קהלה הערשט נאך דער פערעלטערטער סיסטעם, אז ערלויבענישען אויף צו שטעלען מצבות ווערען ארויסגעגעבען אהן רובריקאטען, ווערען געשריבען מיט א בליישטיפט א. אז. וו. נאכדעם, ווי די פערוואלטונג האט ענטדעקט די מיסברויכען, האט זי געענדערט דעם ביז-איצטיגען סיסטעם. בנוגע דעם מצבה-קריצער פאסמאניק האט די פערוואלטונג פעראָרדנעט דערווייל ביז דער ענין וועט אויפגעקלערט ווערען, נישט ערלויבען צו שטעלען איהם קיין מצבות.

פרנס ציטרינאוויטשקי שלאגט פאר, אז ס'זאל געבילדעט ווערען א קאמיסיע פון אלע פראקציעס, כדי אויסצופארשען דעם ענין. דער פארשלאג ווערט אנגענומען, און ס'ווערט בעשלאסען אויסצוטיילען א קאמיסיע פון 7 פערזאן. אבער דא ערקלערט ווידער פרועס בערגער, וועלכער האט געפיהרט דעם פארזיץ, אז ער האט פערשטאנען דעם בעשלוס אזוי, אז די אויספארשונגס-קאמיסיע וועט צוזאמענגעשטעלט ווערען לויט'ן פראקציע-שליסעל: אגודה — 3, ציוניסטען און אונפארטייאישע — 2, פאלקיסט — 1 און די לינקע צוזאמען אויך — 1.

פרנס ציטרינאוויטשקי איז מיט דער אויסטייטשונג נישט מסכים. ער דערקלערט, אז ביי

אנ'אויספארשונג

ראבען זיין אלע פראקציעס גלייך, און נישט מאיאריזירט ווערען. ער ערקלערט, אז אזוי האט ער זיין פארשלאג געשטעלט, און אזוי איז ער אנגענומען געווארען, און אויב די קאמיסיע וועט צוזאמענגעשטעלט ווערען לויט דער אויסטייטשונג פון פארזיצער, וועט ער דעם ענין ארויסטראגען אין דער עפענטליכקייט.

ס'ווערט בעשלאסען צו אקצעפטירען די פאראָרדנונג פון דער פערוואלטונג בנוגע דער פירמע פאסמאניק און צו פערלאנגען פון איהם קויציע 1000 זל. מזומן און 4000 זל. אין וועקסלען, אלס גאראנטיע פאר די עווענטועלע שאדענס, וואס די קהלה האט געליטען. אויב ער וועט אזא קויציע נישט איינטראגען זאל מען איהם דערווייל נישט ערלויבען צו שטעלען קיין מצבות ביז דער ענין וועט אינגאנצען אויסגעפארשט ווערען.

נאכדעם ווערט פארגעלעזען

דער פערלויף פון דער לוסטראציע,

וועלכע איז דעם 12 דעצעמבער ארורכגעפיהרט געווארען אין קינדער-זשלאבעק און פון דער לוסטראציע אויפ'ן בית-עולם, וועלכע איז ארורכגעפיהרט געווארען דעם 15. יאנואר אלץ איז דארט געפונען געווארען אין דער בעסטער ארדנונג.

ס'איז גענומען געווארען צו קענטעניש דער אפשאק פון דער קהלה מיט'ן „טאז" וועגען פיהרען דעם קינדער-זשלאבעק; די דאנקזאגונג פון דער קאנצעלאריע פון מארשאל פילסודסקי פאר די נייאהר-וואונשען; די מיטטיילונג פון סטאראסטווע, אז

דער בודזשעט אויף 1930 מוז פערטיג ווערען שפעטסטענס ביז'ן 15 פעברואר

נאכדעם איז פארגעלייענט געווארען דער צירקולאר פון אינערן-מיניסטעריום, וועלכער רעגולירט די פראגע וועגען עירוב'ען.

דער עלטערן-קאמיטעט פון „בית-יעקב", האט זיך געווענדעט וועגען א סובסידיע אויף צו דעקען דעם דעפיציט פון די זומער-קאלאניעס, וואס די שולע האט זומער איינגעארדענט אין ראבקי. נאך א ויכוח איז, מיט די שטימען פון דער אגודה-פראקציע און דעם פאלקיסט, בעשלאסען געווארען צו בעשטימען 600 זל.

ר"ר י. ווינבערג האט זיך געווענדעט צו דער קהלה, אז זי זאל אסיגנירען 8 טויזענד זל., כדי איינצוארדנען ביי דער היגער אפטיילונג פון דער ווארשאווער „ושעכניצע" א קאטעדרע פון יודאיסטישער וויסענשאפט. די קהלה-פערוואלטונג האט זיך געשטעלט אויפ'ן שטאנדפונקט, אז דאס דארף געשעהן אויף מלוכה-מיטלען, און האט די ווענדונג אפגעווארפען.

א שטורם

האט ארויסגערופען די ווענדונג פון דער האנדווערקער-צענטראלע, וועלכע האט זיך געפונען אויף זאוואדזקא 5, אז מ'זאל פאר איהר בעשטימען 4 טויזענד זל. אויף איינצוארדנען קורסען פארצוברייטען מייסטערס צו די עקזאמענס.

לויט'ן נייעם צעכען-געזעץ וועלען די האנדווערקער, וועלכע בעניצען נישט קיין מייסטער-צייגנישען פון א צעך זיך מוזען עקזאמינירען און אפגעבען אנ'עקזאמען אויך פון דער פוילישער שפראך. 4 צעכען (שניידער, בעקער, בלעכער) ווילען איינארדנען קורסען, און אזוי ווי די קהלה האט אין בודזשעט 4000 זל. אויף צו לערנען האנדווערקערייבעטען זיי מ'זאל זיי ארויסגעבען די ראזיגע סומע.

פרנס זעלמאנאוויטש שלאגט פאר, אז די קהלה זאל זיך ווענדען מיט א מעמאריאל, אז פאר די מייסטער זאל אפגעשאפט ווערען דער עקזאמען פון פויליש.

פרנס האפמאן ערקלערט, אז אין לאדז זענען שוין פערהאנען 12—15 צעכען, און נאך א צעהנדליג האלט זיך אין ארגאניזירען. מיט דעם ענין פון פארברייטען די מייסטערס צו די עקזאמענס בעשעפטיגט זיך די יודישע פערטרעטערשאפט אין דער האנדווערקער-קאמער צוזאמען מיטן היגען „א-ט". ער שלאגט דעריבער פאר, אז מ'זאל דעם ענין איבערגעבען די יודישע האנדווערקער-פערטרעטער און נישט פאווארזירען א נישטיגע גרופע האנדווערקער. דער פארשלאג פאלט א דורך אויך דער פארשלאג פון פרנס זעלמאנאוויטש וועגען מעמאריאל ווערט אפגעווארפען. ס'ווערט אויך אפגעווארפען דער פארשלאג פון פרנס האפמאן אפצולעגען דעם ענין ביז צו דער קומענדיגער זיצונג, און ס'ווערט בעשלאסען צו אסיגנירען פאר דער צענטראלע 3000 זל.

פרנס האפמאן טרעט דאן ארויס מיט א שארפען פראטעסט, פארוואס די געלטער, וואס דארפען זיין בעשטימט פאר'ן ברייטען האנדווערקער-כלל, ווערען פערוועגדעט אויף אזא אופן, און ער ערקלערט, אז פון איצט אן נעהמט ער איבער אזא שארפער אפאזיציע צו דער איצטיגער מעהרהייט, און פערלאזט, אלס פראטעסט די זיצונג.

דערויף ווערט די זיצונג געשלאסען.

• • •

די קהלה-פערוואלטונג האט שוין פערענדיגט דעם

בילאנס פאר 1929

דער בילאנס שליסט זיך מיט דער סומע פון 4 מיליאן זל. אין יאהר 1928 האט ער דערגרייכט די סומע פון 2 מיליאן מיט 800 טויזענד זל.

יודישע גמינע

אויף דער אקאדעמיע לכבוד דעם מלוכה-פרעזידענט

(–) צו דער נעכטיגער אקאדעמיע לכבוד דעם נאמענסטאג פון מלוכה-פרעזידענט איגנאצי מאשטשיצקי זענען איינגעלאדען געווארען דער פרעזעס פון דער קהלה פערוואלטונג ראטמאן מינצבערג און ראבינער פיינער. נעכטען בייטאג זענען זיי אנוועזענד געוועזן אויף דער אקאדעמיע, וועלכע איז פארגעקומען אין זאל פון דער קרעדיט-געזעלשאפט.

רעגיסטראציע פון ארבייטסלאזע

(מ) היינט, מאנטאג הויבט זיך אן די רעגיסטראציע פון ארבייטסלאזע אויף פעברואר. צו דער רעגיסטראציע קענען זיך מעלדען אויך פריילעדיגע ארבייטסלאזע, וועלכע האבען זיך רעגיסטרירט אין מלוכה'שען אמט פאר ארבייטסלאזע פאר'ן 15-טען דעצעמבער און זענען נישט בערעכטיגט צו בעקומען שטיצע פון ארבייטסלאזען-פאנד.

די רעגיסטראציע וועט פארקומען אין לאקאל פון אינטערשטיצונגס-אמט (פעטריקאווער 273) פון 9 ביז 2 לויט פאלגענדען סדר:

היינט, מאנטאג — ארבייטסלאזע, וואס זייערע פאמיליען-נעמען הויבען זיך אן מיט די ביכשטאבען A B C D E F

דינסטאג — G H I J

מיטוואך — K L Ł

דאנערשטאג — M N O

פרייטאג — P R S

שבת — T U W Z Ż

פון קאאפעראטיווען לעבען

דאנערשטאג איז פארגעקומען אין לאקאל פון דער היגער האנדווערקער-באנק, אונטער'ן פארזיץ פון ה' דר. טארטאקאווער, א זיצונג פון דער עקזעקוטיווע פון ראיאן-קאמיטעט פון יודישע קאאפעראטיווע געזעלשאפטען אין דער לאדזער וואיעוואדזטווע. אויף דער זיצונג איז אויסגעהערט געווארען דער בעריכט וועגען דער טעטיגקייט פון דער עקזעקוטיווע אין פערלויף פון די לעצטע וואכען און בפרט וועגען די אינטערווענצען אין די פערשידענסטע אינסטאנצען, כדי צו פערגרעסערן די מיטלען פון די קאאפעראטיווען, וועגען דער טעטיגקייט פון דער קאאפעראטיווער פאלקס-אוניווערזיטעט און וועגען די בראנזשליכע בעמיהונגען צו רעארגאניזירען די ראיאן-ארבייט אין דער קיעלצער וואיעוואדזטווע.

ס'איז דערנאך בעהאנדעלט געווארען די פראגע פון איניגע קראנקע קאאפעראטיווען אין דער וואיעוואדזטווע און ס'זענען אנגענומען געווארען פאסיגע בעשלוסען. ס'איז אויך בעשלאסען געווארען צו מאכען בעשטימטע שריט וועגען אויפנעהמען איניגע נייע קאאפעראטיווען אין דער וואיעוואדזטווע אין „פערבאנד פון יודישע קאאפעראטיווע געזעלשאפטען אין פוילען".

אנפאל אויף א מיידעל אין וואלד

(ז) נעכטען אין אווענט יוען די 18-יעהריגע צעציליא פשיארניא, א שילערין פון 3. קורס פון לעהרער-סעמינאר, איז געגאנגען דורכ'ן ראמבראווער וואלד היינטער זגערזש, איז זי בעפאלען געווארען דורך עמעץ אנ'אויסוואורף, וועלכער האט, דראהענדיג איהר מיט א רעוואלווער, זי געוואלט פערגוואלדיגען.

אויף די פערצווייפעלטע געשרייען פונ'ם איבערגעשראקענעם מיידעל איז אנגעלאפען א זגערזשער פאליציאנט, וועלכער איז צופעליג פערביי געגאנגען אין וואלד, איהם איז געלונגען צו ענטוואפנען דעם אנפאלער און איהם צו ארעסטירען און איבער צו פירענגען אין זגערזשער קאמיסאריאט. דארט האט מען פעסטגעשטעלט, אז דער ארעסטירטער הייסט לעאן סטיפטשיק און וואוינט אין זגערזש אויף קאראלא 1, מ'האט איהם איבערגעשיקט צו דער ריספאזיציע פון אויספארשונגס-ריכטער.

עבירה גוררת עבירה

אראבינאט-מעשה מיט „אנ'אומגליקליכער אשה צנועה", מיט אגט, מיט אנ'עגונה, אומשולדיגע קינדער וכו'

אין ראבינאט האט זיך געווענדעט פרוי לאה ג. (לוטאמירסקא גאס) און געבעטען ווירקען אויף איהר מאן משה ג. — א שניידער — ער זאל אדער אויסהאלטען זי מיט'ן קינד, אדער איהר געבען א גט און צאהלען איהר פאר'ן אויסהאלטען דאס קינד.

זי האט דערביי דערצעהלט ביינע וואונדער אויף איהר מאן: זיי האבען חתונה געהאט צוריק מיט 4 יאהר און האבען א דריי-יעהריג זוהנעלע. קיין שלום-בית איז צווישען זיי פון אנהויב אן נישט געווען. דער מאן פלעגט בעשולדיגען די פרוי אין אונטרייקייט א. ד. ג. צוריק מיט א יאהר איז ער ארויסגעפאהרען אויף פאר חדשים אויף די קרעסען און געלאזט זי מיט'ן קינד אהן מיטלען צום לעבען. אין דער פרעמדער שטאט האט אבער דעם מאן, ווי עס זעהט אויס, נישט געגליקט און ער איז צוריקגעקומען. אבער ער האט זיך בעזעצט ביי זיינע עלטערן.

גוטע מענשען האבען זיך אריינגעמישט, און געמאכט שלום צווישען פארפאלק נאר נישט אויף לאנג. עפיס האט ווידער דעם יונגענמאן „אריינגעשאסען אין קאפ" אריין — אזוי דערצעהלט די פרוי — און ער האט זי מיט'ן קינד ווידער פערלאזט. דאס מאל האט ער ארויסגענומען די מאשין, זיינע קליידער, איניגע ווערט-זאכען א.ד.ג.

מען האט ארויסגערופען דעם מאן אין ראבינאט, וואו ער האט ערקלערט, אז ער איז גרייט דער פרוי צו געבען א גט און נעהמט אויף זיך צו בעצאהלען אלע חובות, וואס די פרוי האט געמאכט ביז איצט אין געוועלב, דירה געלד, פאר עלעקטרי א.ד.גל. אז דאס געלד וועט אויסצאהלען זיין בעל הבית, דער שניידער, ביי וועלכען ער ארבייט, נאכדעם וועט ער זיך אפרעכענען דעם חוב יעדער וואך פון די שכירות. אזוי אבער ווי ער, דער מאן פערשולדיגט זיך ביים גט'ן קען ער פאר'ן אויסהאלטען דאס קינד דער פרוי נישט צאהלען און ער וויל דאס קינד נעהמען צו זיך. דערביי פערפליכטעט ער זיך דאס קינד אויסצוהאלטען ביז ס'וועט ווערען פולי־עהריג.

אין ראבינאט איז שלעמען געווען קלאהר, אז דער מאן איז נישט אזוי אויסוואורף, ווי די פרוי האט איהם פערגעשטעלט, אז די סבות פונ'ם גט ליגען נישט אין דער שולד פונ'ם מאן.

דער גט איז ארויס כגעפיהרט געווארען אויף די איבערדערמאהנטע בעדינגונגען און דאס פארפאלק איז זיך פונאנדערגעגאנגען.

דא הויבט זיך אבער אן א נייע קאפיטעל פון א צווייטער פאמיליען-טראגעדיע.

אויף אלעקסאנדראווסקא גאס האט געוואוינט דער טרעגער א. ב. מיט א פרוי און 3 קינדער. געלעבט גאנץ בשלום, וואס פערדינט — געבראכט א היים, פאר דער פאמיליע. א טרייער מאן און ליבענדער פאטער איז געווען דער טרעגער. אבער אין דער לעצטער צייט איז — ווי מען וואלט דעם טרעגער איינגאנצען איבערגעביטען... ער האט אויפגעהערט צו געבען אין דער היים אויף הוצאה, און — אין א שעהנעם טאג איז ער אינגאנצען נעלם געווארען פון דער היים. עס איז גראד געווען אין דעם טאג, ווען דאס פארפאלק ג. האט זיך גע'גט.

פרוי לאה ג. איז, ווי עס האט זיך שפעטער ארויסגעוויזען, פונ'ם גט אהיים געגאנגען נישט אליין, נאר אין דער בעגלייטונג פונ'ם טרעגער ב. וועלכער איז שוין פערליבט מיט איהר, און דערווייל פערנעסען אין זיין אייגען ווייב און אין די 3 קינדער, וואס זענען געבליבען אינגאנצען אהן מיטלען צום לעבען.

אין דעם ענין האבען זיך אריינגעמישט גוטע מענשען. וועלכע בעמיהען זיך צוריקצוקעהרען דעם פערבלאנדזשעטען מאן צו זיין פרוי און לעבעדיג פער'יתום'טע קינדער. דערווייל אבער — אהן א רעזולטאט.

א טשאל־ענט, וואס קוויטשעט...

א מעשה שהיה מיט א מוסר־השכל

(–) טומלט זיך איצט אויף קאמיענגא גאס מיט א מ שה וועגן טשאלענטער...

וועלכער יוד האט דאס נישט גערן טשאלענט, מעג עס זיין דער גרעסטער אפיקורס, זאגט ער זיך קיינמאל נישט אפ פון אזא „ביגאס", ווי עס איז טשאלענט.

זעהט אבער אויס, אז נישט נאר יודען, נאר אויך גוים האבען זיך מתקנא געווען און שטעלען אויך טשאלענט מיט יודען גלייך.

פערגאנגענעם שבת האט זיך ביי א בעל־הבית'טע, א פרוי פון א חסיד'ישען יוד, וואס וואוינט אויף קאמיענגא גאס, פערטוישט געווארען א טשאלענט. אזעלכע זאכען טרעפען זיך דאך, מכל־שכן ביי א בעקער אויף קאמיענגא גאס, וואו ס'ווערען געשטעלט עטליכע צעהנדליג טשאלענטער.

מילא, פערטוישט איז פערטוישט. האט אבער די בעל־הבית'טע אויפגעעפענט דאס טשאלענט, כדי צו זעהען, ווי ער איז ארויסגעקומען...

ווי נאר זי האט אראפגענומען דאס שטער־צעל, איז איהר פשוט נישט־גוט געווארען. אין טעפעל האט זיך געפונען א האלבע פעטע שינקע, וואס האט געריסען אין דער נאז. זי האט באלד געמאכט א טומעל, און דער ענין האט נאכטען אנגעשפארט אין ראבינאט.

דער ראבינאט האט ארויסגערופען א דעלע־גאציע פון יודישען בעקער־צעך, כדי זיך מיט זיי אדורכצורעדען, ווי אזוי אויסצומיידען אין דער צוקונפט אזעלכע זאכען.

דער ראבינאט האט געהאלטען, אז די בע־קערס דארפען זיין פעראנטווארטליך פאר אזעלכע זאכען. די בעקערס, ווידער, האבען גע'טענה'ט, אז זיי קענען נישט קאנטראלירען ווער ס'קומט מיט די טשאלענטער, ווייל עס טרעפט זיך זעהר אפט, אז יודישע בעל־הבית'טעס שיקען טשאלענ־דורך זייערע קריסטליכע דינסטמיידלעך.

צום סוף האט דער ראבינאט באשלאסען, אז אויב מ'שיקט א טשאלענט דורך א קריסטליך מיי־דעל, מוז די בעל־הבית'טע אויסקלעבען א צעטעלע מיט א יודישער אויפשריפט, אז דאס טשאלענט איז פון א יודען.

טראגעדיע פון אנ'18־יעהריגער

זי ווארפט זיך ארא פון 4־טען שטאק, און בלייבט ליגען א טויטע. — איצט קעמפט איהר מוטער מיט'ן טויט

אויף סאסנאווע 6 האט זיך נעכטען אפגע־שפילט פאלגענדע שרעקליכע טראגעדיע:

אין דעם הויז וואוינט די פאמיליע אוושא־צעק: מאן, פרוי און די 18־יעהריגע טאכטער אדא.

עס האט זיך אזוי געמאכט, אז אלע דריי האבען פערלוירען זייער ארבייט, און אין שטוב האט זיך אריינגע'גנב'עט די שרעקליכע נויט. אמ־שווערסטען האט די שלעכטע צייט אדורכגעטרא־גען די יונגע אדא, און לעצטענס איז זי געווארען אין נאנצען מרה־שחורה'דיג.

נעכטען האט זי אויסגענוצט די געלעגענהייט וואס אין דער היים איז קיינער נישט געווען און בעשלאסען בענעהן זעלבסטמארד:

זי האט זיך ארויפגעשטעלט אויפ'ן פענסטער פון זייער וואוינונג אויפ'ן 4־טען שטאק, גרייט ארויסצושפרינגען... אין דעם מאמענט איז אבער אין צימער אריינגעקומען איהר 53־יעהריגע מו־טער, דערזעהענדיג די טאכטער אין אזא פאזע האט זי אויסגעשריגען: „וואס טוסטו"? אדא האט נישט געענטפערט און איידער די מוטער האט בעוויזען צוצולויפען צום פענסטער, האט זיך די טאכטער ארויסגעווארפען.

דאס מעדעל איז אויפ'ן ארט דער'הרג'עט געווארן. דער שרעקליכער טויט פון דער טאכ־טער האט אזוי בעווירקט אויף דער מוטער, אז זי האט בעקומען א הארץ שלאג.

צוליב פינף זלאטיס שטראף

ברענגט מען אן'ארימע פרוי פון ווארשא קיין לאדז און זי האט נישט מיט וואס צוריקצופאהרען

מיט א צייט צוריק האבען אין לאדז גע־וואוינט דאס פארפאלק שטיינקעוויטש.

צווישען פארפאלק האט נישט געהערשט קיין שלום־בית, און איינמאל איז צווישען זיי ענטשטא־נען א שארפער קאנפליקט אויף דער גאס, אזוי, אז די פאליציי האט געמוזט אינטערווענירען און צוזאמענשטעלען א פראטאקאל פאר שטערען די עפענטליכע רוה.

נאכדעם האט פרוי שטיינקעוויטש פערלאזט לאדז, און דעם 30. יולי 1928, זיך בעזעצט אין ווארשא.

לעצטענס האט זי דארט געוואוינט אלס סוב־לאקאטארקע אויף קראכמאלנא 69 ביי פרוי קאנסקא. אזוי איז אדורך אנדערהאלבען יאהר. שבת דעם 18. יאנואר ה. י. האט פרוי שטיינקע־וויטש בעקומען אן'אויפאדערונג צו קומען אין פאליציי־קאמיסאריאט; ווען זי איז אהינגעקומען האט מען איהר איבערגעשיקט אין אויסטארשונגס־אמט, וואו מ'האט איהר אפגעהאלטען ביז זונטאג אין אוונד. דארט האט מען איהר מיטגעטיילט, אז זי ווערט געזוכט דורך דער לאדזער פאליציי, און מ'האט פון איהר געפאדערט, אז זי זאל זיך מודה זיין, וואס פאר א פערברעכען זי איז בע־גאנגען אין לאדז און פארוואס זי איז פון דארט אנטלאפען.

פרוי שטיינקעוויטש האט דערויף ניש גע־וואוסט, וואס צו ענטפערען. זונטאג אין אוונד האט מען זי אונטער א פאליציי־שמירה אפגעשיקט קיין לאדז, וואו זי האט איבערגענעכטיגט אין אויסטארשונגס אמט אויף קילינסקי. מאנטאג אין דערפריה האט מען זי געבראכט אין שטעטישען געריכט, און דא האט מען איהר איבערגעגעבען א צעטעל, אז דעם 12. יולי 1928 איז זי בע־שטראפט געווארען מיט 5 זלאטיס. פרוי שטיינ־קעוויטש האט געמוזט קוויטירען דאס דערהאלטען דעם שטראף־צעטעל און זי איז בעפרייט געווארען.

אבער א פרוי, וואס האט זיך אין ווארשא בע־שעפטיגט מיט וואשען וועש איז, נאטירליך, נישט קיין גביר'טע און דערצו איז זי אזוי שנעל אין ווארשא פערהאלטען געווארען, אז זי האט נישט געהאט מיט וואס אהיימצופאהרען קיין ווארשא, און זי דרעהט זיך ארום אין לאדז שוין זייט 2 וואכען אהן מיגלען.

דערצעהלענדיג די דאזיגע געשיכטע, פרעגט די „ל. פ." צי האט די פאליציי נישט געהאט קיין וויכטיגערע ענינים. פארוואס האט די פאליציי, וועלכע האט נישט אויסגענוצט די פאסט אויף איבערצושיקען דעם שטראף צעטעל, נישט גע־זארגט, אז די פרוי זאל קענען צוריקקומען קיין ווארשא, וואו זי וואוינט לענגער זייט $1^1/_2$ יאהר.

דעפ. קראניג האט זיך פעראינטערעסירט מיט'ן ענין.

דער דראנג צו עמיגראציע ביי די לאדזער יודען

אינטערעסאנטע קאלעקטיווע פארלעזונג אין לאדזער קליינהענדלער־פערבאנד

נעכטען 5 נאכמיטאג איז אין לאקאל פון קליינהענדלער־פערבאנד, אנגראווא 10, פארגע־קומען די קאלעקטיווע פארלעזונג וועגן „עמיגרא־ציע־פראבלעם ביים פוילישען יודענטום אין איצ־טיגען מאמענט", איינגעארדענט דורך דער היגער אפטיילונג פון דער יודישער עמיגראציע־געזעל־שאפט „יעאס".

נאך פאר דעם בעשטימטען טערמין איז דער לאקאל פון פעראיין געווען איבערפולט און פיל פעראינטערעסירטע האבען געמוזט אוועקגעהן צו־ליב מאנגעל אין ערטער. דאס איז אן'איבריגער בעווייז, ווי ווייט אקטועל עס איז איצט ביי אונז דאס פראבלעם פון עמיגראציע.

נאך א קורצער איינלייטונגס־רעדע פון פרע־זעס ראזענבערג, גיט דער סעקרעטאר פון „יעאס", ה' קראי אנ'אלגעמיינעם איבערזיכט וועגן דער טעטיגקייט פון היאס—יקא—עמיגדירעקט און שטעלט זיך בעזונדערס אפ אויף דער ארבייט פון דער לאדזער אפטיילונג פון סטאטיסטישען בעריכט פאר'ן יאהר 1929 איז צו זעהן, אז אין פערגאנגענעם יאהר האבען בעזוכט די היגע אפטיילונג 6747 אינטערעסאנטען, ערבער און פאקטישע עמיגראנטען, א חוץ 715 וועגען קרובים־פערבינדונג. פון דער דאזיגער צאהל האבען 3337 בעקומען יורידישע הילף, עס זענען אויסגעארבייט געווארען 748 אויס־לענדישע פעסער, וויזעס — 339; עס זענען דורכ־געפיהרט געווארען עטליכע צעהנדליג אינטערווענ־צען ביי די אורטיגע מאכט־ארגאנען און קאנסולא־טען און עס זענען פערביליגט געווארען שיפס־קארטען פאר עמיגראנטען אויף א סומע פון 385 דאלאר. די שפראך־קורסען פאר עמיגראנטען ביים היגען „יעאס" ווערען בעזוכט פון העכער 100 שילער.

דערויף האלט ד"ר טארטאקאווער א זעהר אינטערעסאנטען רעפעראט וועגן עמיגראציע־פראבלעם אין שייכות מיט דער אלגעמיינער לאגע פון די יודען אין פוילען. דער רעדנער שטעלט זיך אפ אויפ'ן שווערען קאמף פון פוילישען יודענטום אויפ'ן פאליטישען, קולטורעלען און דער עיקר אויפ'ן עקאנאמישען געביט.

אונזער קאמף פאר פולשטענדיגער גלייכבע־רעכטיגונג אויף אלע געביטען — זאגט דער רעד־נער, וועלען מיר אויף קיין פאל נישט אויפגעבען. גלייכצייטיג מוז מען מודה זיין, אז די לאגע איז א נישט נארמאלע, אנ'אומגעזונדטע און זי מוז איבערגעבויט ווערען. איינס פון די מיטלען דערצו איז עמיגראציע.

די עמיגראציע קאן ווערען א ברכה פאר אונז, אויב זי וועט געהן סיסטעמאטיש און ארגאניזירט. דער רעדנער גלויבט, אז נישט נאר האנדווערקער, נאר אפילו קליינהענדלער און סוחרים האבען די מעגליכקייט זיך איינצואורדנען אין א ריהע עמיגרא־ציע־לענדער.

אפשטעלענדיג זיך אויף דעם געוואלדיגען עמי־גראציע־דראנג, וואס הערשט ביים היינטיגען טאג ביי די יודען אין פוילען, קומט דער רעדנער צום אויספיהר, אז נאר ביי א ברייטער געזעלשאפטליכער פעראינטערעסירונג מיט „יעאס", וועלכער איז איינע פון די וויכטיגסטע פאלקס־אינסטיטוציעס, קאן טייל־ווייז געשטילט ווערען דער דראנג צו עמיגרירען.

פרעזעס ראזענבערג שטעלט זיך אפ אויף דער קריטישער לאגע פון קליינהענדלער, וועלכען ס'איז דא ענג און ער האט נישט וואוהין זיך ווענדען. דער רעדנער אילוסטרירט מיט א ריהע פאקטען און בילדער די פערצווייפעלטע לאגע פון די יוד־דישע קליינהענדלער, אבער טאקע דערפאר, מיינט ה' ראזענבערג, דארף דער „יוד. קליינהענדלער אונטערשטיצען „יעאס", כדי צו דערמעגליכען די עמיגראציע פאר די, וואס קאנען אוועקפאהרען.

פר. א. קאן שטעלט זיך אפ אויף דער ענט־וויקלונג פון דער לאדזער אפטיילונג פון „יעאס", אנווייזענדיג, אז זייט די היגע אפטיילונג איז פער־געזעלשאפטליכט געווארען, איז די פרעקווענץ פון אינטערעסאנטען מעהר, ווי פערדאפעלט געווארען, דער רעדנער אפעלירט צו די פערזאמעלטע זיך צו פערשרייבען אלס מיטגלידער פון „יעאס".

ה' גראווע גיט איבער איניגע עפיזאדען, וועל־כע ער האט אבסערווירט, ריזשירירענדיג אין היגען יעאס־ביורא.

ה' ראזענבערג שליסט די פערזאמלונג און באלד דערויף פערשרייבען זיך עטליכע צעהנדליג אנוועזענדע אלס מיטגלידער פון „יעאס".

לאדזער קאמערסאל־טעאטער „ארט" אל. 1. מאי 2 פריהער ענגל. זאל

קינסטל.־לייט. מ. בראדערזאן, דיר. י. סטרוגאטש, קאמפ. ד. בייגעלמאן

קאנפעראנסיער: נתן רייכענבערג.

היינט, מאנטאג—1 פארשטעלונג: 9.30 א זייגער אוונד ווערט געשפילט דאס שלאגער־פראגראם:

„חי־געלעבט"

בילעטען פון 1.50—4 זל. צו בעקומען ביי דער קאסע פון טעאטער פון 11—1 מיטאג און פון 5 נאכם.

דינסטאג און מיטוואך זענען הנחה בילעטען גילטיג.

אלץ אין איין פערזאן

„אינהאבער פון א ניי־מאשינען־פאבריק", „פארשטעהער פון א אויטאמאביל־פירמע", „קאנטראלער פון טורמעס" א.א.וו.א.וו.

די לאדזער אויספארשונגס־מאכט האט שוין פון א לענגערער צייט געזוכט דעם 26־יעהריגען יוזעף פערסטער, וועלכער איז אין לאדז שוין איינמאל בעשטראפט געווארען מיט 3 יאהר טורמע פאר פערשידענע געשיקט־דורכגעפיהרטע אפערעס אין לאדז, טאמאשאוו, פיעטרקאוו א. א.

פערסטער האט ליב געהאט זיך ארומצודרייג־לען מיט אנ'אונגעהויערען לוקסוס און רייכטום. אומעטום האט ער זיך פארגעשטעלט אלס אינהא־בער פון א נייה־מאשין־פאבריק, אדער פארשטעהער פון א גרויסער אויטא פירמע. אלס אזעלכער האט ער בעוויזען אויסצונארען ביי פערשידענע לייכט־גלויביגע גרעסערע סומעס געלד. דערפיהלענדיג, אז די פאליציי איז געקומען אויף זיינע שפורען, האט דער נעש־קטער אפעריסט פערלאזט דעם לאדזער באדען און זיך געלאזט איבער דער פראווינץ.

דא תאט ער אנגעהויבען זיין טעטיגקייט פון א נייעם קאפיטעל: ער איז ארומגעפאהרען אלס „דעלעגאט פון יוסטיץ־מיניסטעריום" אין אדורכ־געפיהרט קאנטראלעס איבער די פראווינצער טורמעס.

ביי דער געלעגענהייט פלעגט ער פארלעגען די טורמע־לייטערס איינצוקויפען ביי איהם אינ־האלאציע־ און דעזינפעקציע־אפאראטען, און ווען עמיצער פון די טורמע־לייטערס האט זיך אפגע־זאגט איינצוקויפען זיינע סחורות, האט ער גע־דראהט, אז ער וועט אין ווארשא ווירקען, מען זאל די ווידערשפעניגע לייטערס ארפזעצען פון זייערע פאסטענס.

אזוי האט דער „רעוויזאר" אדורכקאנטראלירט די טורמעס אין קאטאוויץ, סטרי וויעשניטש, דראַ־האביטש, טארנאפאל, און, ענדליך, אין לעמבערג האט זיך אויף איהם דערקענט דער דארטיגער טורמע־נאטשאלניק מאיעווסקי, וועלכער האט איהם טאקע ארעסטירט.

ווי מען אינפארמירט אונז, וועט פערסטער, נאך דער אויספארשונג אין לעמבערג געבראכט ווערען קיין לאדז, וואו ער וועט צוגעצויגען ווע־רען צו פעראנטווארטליכקייט פאר זיינע „מעשים־טובים", וואס ער איז בעגאנגען אין לאדז.

מיט בראנפן איז שלעכט

אהן בראנפען איז אויך נישט גוט

(2) שבת האט די לאדזער וואיעוואודזטווע דערהאלטען א צירקולאר פון אינערן־מיניסטעריום מיט א פעראָרדנונג צוצושיקען א בעריכט וועגען די פאלען פון אנטי־אלקאהאל־בעשלוסען אין פערשידענע שטעט.

די צענטראל־מאכט איז בעאונרוהיגט מיט אנווענדען די פראהיביציע אין א רייהע קרייזען, ווייל די גרעסטע צאהל אינהאבער פון שענקען זענען אינוואלידען און ביים ליקווידירען זייערע אונטערנעהמונגען וואלטען זיי געפאלען אלס לאסט דער מלוכה.

פערמעגענס־שטייער פון לאנדווירטען

דאס פינאנץ־מיניסטעריום האט פעראָרדענט די לייטערס פון די פינאנץ־קאמערן צו פערליי־כטערן די לאנדווירטען דאס צאהלען די שטייערן אויף דעם אופן, וואס עס ווערט זיי דער דעצעמ־בער־פערמעגענס־שטייער צולעגט אויף 2 ראטעס, צאהלבאר אין יאנואר און אין פעברואר.

די פינאנץ־קאמער אין לאדז מעלדעט, אז דער לעצטער טערמין איינצוצאהלען די צווייטע ראטע ענדיגט זיך דעם 28. פעברואר.

אפטייקען

היינטיגע נאכט־דיזשורען

(2) פאוולאווסקי (פיעטריקאווער 307), האמ־בורג (גלובנא 50), גלוכאווסקי (נארוטאוויטש 4), שיטקעוויטש (קאפערניק 26), כארעמזא (פאמאר־סקא 10), א. פאטאש (פלאץ־קאשטשעלני 10).

פון „ארט"

היינט, מאנטאג, ווערט געשפילט דאס שטארט אויסגענומענע פראגראם „חי־געלעבט".

טיפען פון דער רוסישער רעוואלוציע

(לויט דער שילדערונג פון געוועזענעם סאָוויעטישען יוסטיץ-קאָמיסאַר י. נ. שטיינבערג)

לענינ'ס בעציהונג צו טראָצקין און צו די איבעריגע פאָלקס-קאָמיסאַרען

אָפיציעל זענען די פאָלקס-קאָמיסאַרען געווען אויטאָנאָם און אומאָפּהענגיג אין זייערע האַנדלונגען, פאַקטיש אָבער האָבען זיי אָהן לענינס הסכּמה און אונטערשריפט גאָרנישט געקאָנט טון אויף אייגענער אחריות.

בעזונדערס מאַכלאָז און אומאָפּהענגיג פון לענינען איז געווען דער קאָמיסאַריאַט פאַר יוסטיץ.

דעם קאָמיסאַריאַט פון יוסטיץ האָט לענין בעטראַכט, ווי אַן איבערבלייבעכטס פון דער אַלטער וועלט. יוסטיץ — דאָס איז דאָך עפּעס בורזשואַזיש — איז געווען לענינס מיינונג.

דעם יוסטיץ-קאָמיסאַריאַט האָט דעריבער לענין געדולדעט ווי אַ שטיפקינד און איהם בלויז טאָלערירט, ווי אַ מוז.

נישט צופעליג האָט איהם דעריבער לענין אויסגעגעבען די עס-ער, ווי אימיצער זאָגט:

— ווייס איך וואָס, זאָלען זיי זיך שפּילען מיט איהם!

דערפאַר האָט לענין געהאַט צוטרוי צום קאָמיסאַריאַט פון דער טשעקאַ, מיט וועלכען ס'האָט אָנגעפיהרט דזערזשינסקי און איהם געשאָנקען אומאָפּהענגיגקייט.

דזשערזשינסקי האָט דאָס אָפּגעשאַצט און ער האָט זיך דעריבער געהאַלטען פאַר'ן שומר פון דער רעוואָלוציע און דערמיט ערקלערט זיך אויך זיין האַרטקייט און שאַרפקייט, מחמת ער איז געווען זיכער, אַז אויב ס'וועט חלילה וחס עפּעס פּאַסירען נישט לויט די רעוואָלוציאָנערע געזעצען וועט דאָס פאַלען אויף זיין געוויסען און אחריות.

ער האָט דעריבער געקוקט אויף זיך גופא ווי אויפ'ן געוויסען פון דער רעוואָלוציע און געווען פאַנאַטיש שטרענג.

אָבער כּל זמן אין דער טשעקאַ זענען אויך געזעסען די עס-ער, האָט דזשערזשינסקי זיך געהאַלט געהאַמעוועט, מחמת די לינקע ס. ר. פלעגען אין דער טשעקאַ-קאָלעגיע נישט תּמיד הויבען די הענד פאַר טויט-שטראָף.

לויט די סאָוויעטישע געזעצען האָט אַ טויט-שטראָף-אורטייל געמוזט ווערען אַרויסגעטראָגען איינשטימיג. אין דער קאָלעגיע זענען אָבער פון 5 מיטגלידער צוויי געווען לינקע עס-ער'ן און די לעצטע האָבען גאַנץ אָפט זיך אָפּגעהאַלטען פון שטימען פאַר אַ טויט-אורטייל.

דזשערזשינסקי איז געווען איבערצייגט, אַז דאָס שטערט פיל דעם קאַמף מיט דער קאָנטער-רעוואָלוציע.

דערפאַר ווען די לינקע עס-ער האָבען אי בערגעריסען מיט דער סאָוויעטען-רעגירונג האָט דזשערזשינסקי בעקומען פרייע הענד אין זיין קאַמף מיט דער קאָנטער-רעוואָלוציע אויף דעם אופן, ווי ער האָט פערשטאַנען.

דזשערזשינסקי'ס טאַקטיק איז געווען: בעסער ערשיסען איבעריגע טויזענד אומשולדיגע, איידער אַרויסלאָזען פינף קאָנטער-רעוואָלוציאָנערען, וואָס קענען, חס וחלילה דראָהען די גאַנצקייט פון דער רעוואָלוציע.

נישט קיין קלענערען צוטרוי, ווי צו דזשערזשינסקי האָט לענין געשאָנקען דעם פאָלקס-קאָמיסאַר פאַר קריגס-ענינים לעוו טראָצקי'ן.

טראָצקי האָט געמעגט טון אַלץ, וואָס ער האָט געפונען פאַר נויטיג.

האָט זיך טאַקע טראָצקי געשפּירט אין זיין קאָמיסאַריאַט, ווי אַ פיש אין וואַסער.

טראָצקין האָט לענין אַרויסגעגעבען מיט זיין אונטערשריפט געחתמ'עטער ווייסע בלאַנקען און טראָצקי האָט אַ דאַנק דעם געהאַט די מעגליכקייט אָנצושרייבען אויף די בלאַנקען וואָסערע דעקרעטען ער האָט נאָר געפונען פאַר נויטיג צו יעדער צייט און אין יעדען אָרט, נישט דאַרפענדיג אָנקומען יעדעס מאָל צו לענינס אונטערשריפט.

האָבען טאַקע טראָצקי'ן מקנא געווען אַ סך אַנדערע סאָוויעטישע פיהרער און טראָצקי האָט זיך נישט אויסגעלעבט אומזיסט, אָנגעלעבט שונאים אפילו צווישען די קאָמוניסטען, וועלכע פלעגען נישט זעלטען שיקען פּראָטעסטען געגען טראָצקי'ס אָפט צו שאַרפע און צו שטרענגע בעפעהלען.

אָבער זיי האָבען קעגען איהם גאָרנישט געקענט טון. ער איז געווען קריגס-קאָמיסאַר, ער האָט געהאַט די רויטע אַרמעי אויף זיין צד, און אין לאַנד איז נאָך דערצו דאַן אָנגעגאַנגען אַ בירגער-קריג מיט די ווייסע חילות.

איינמאָל איז אָנגעקומען אפילו אַ מסירה אויף טראָצקי'ן פון אַ געוויסער מיליטערישער אָפּטיילונג, אַז טראָצקי פערפאָלגט אפילו די קאָמוניסטען אין דער מיליטער-קאָמענדע.

אָבער טראָצקי האָט זיך ווייטער גאָרנישט געזאָרגט. ער איז געווען אומבעריהרליך ווי אַ פעלז.

אַזוי לאַנג ביז די קייט, מיט וועלכער ער איז געווען אַזוי האַרט לגבי אַנדערע האָט זיך מיט'ן צווייטען עק אָפּגעשלאָגען אויף זיינע אייגענע פּלייצעס.

און איצט, ווען מען הערט טראָצקי'ס טענות, אַז מען האָט איהם אָפּגעשטופּט א. אַ. וו. קומען זיי פשוט אויס, — מיינט שטיינבערג — קאָמיש. מחמת מען קען איהם לייכט ענטפערען:

— וואָס הייסט מען האָט דיר אָפּגעשטופּט? דו ביזט דאָך געווען דער, וואָס האָט אַלעמען פון זיך גאָר אָפּגעשטופּט. ווי אַזוי דו האָסט געלערנט בלק, אַזוי פיהרט מען זיך אויך מיט דיר, לויט דיין אייגענער אייזערנער תּורה.

די מעכאַנישע
שלאָסערייי און שווייסעריי
פיהרט אויס זעמטליכע מאַשין-רעפּאַראַטורען, שווייסונגען, צופּאַסונג פון מאַשינען-טיילען מיט גאַראַנטיע און
:–: געגען ביליגען פרייז :–:
J. REDER, Łódź
11 קאָנסטאַנטינער 11 (רוג זאַכאָדניע)
פּריוואַט-וואוינונג: גדאַנסקאַ 20.

כדאי צו וויסען

גיפטיגע גאַזען אין קאַמף מיט ראַצען

די זעלבע גיפטיגע גאַזען, וואָס זענען אנגעווענדעט געוואָרען אין דער לעצטער וועלט-מלחמה און דורך וועלכע צעהנדליגער טויזענטער סאָלדאַטען האָבען זייערע לעבענס פערלוירען אויף די שלאַכטפעלדער פון פראַנקרייך, ווערען איצטער אנגעווענדעט צו פערניכטען די געפעהרליכע ראַצען (שטשורעס).

די ראַצען זענען געפעהרליכע שונאים אונזערע. זיי פערשפּרייטען פערשידענע געפעהרליכע אנשטעקענדע קראַנקהייטען, וואָס רויבען אוועק א גרויסע צאָהל מענשען יעדעס יאָהר. אין די צייטען פון מיטעלאַלטער זענען זיי געווען די פערשפּרייטער פון דער פּעסט-מגפה. עס איז אויסגערעכענט געוואָרען, אז פאַר די לעצטע צוויי טויזענד יאָהר האָבען אַרום צוויי ביליאָן מענשען זייערע לעבענס פערלאָרען דורך דער פּעסט, וואָס ווערט פון די ראַצען פערשפּרייט. די קראַנקהייט איז איצטער א זעלטענהייט; אָבער אינגאַנצען פריי פון איהר זענען מיר נישט. די מעדיצינישע פאָרשער זענען חושד די מייז אין פערשפּרייטען אויך אַנדערע געפעהרליכע אנשטעקענדע קראַנקהייטען. די זעלבע ראַצען ברענגען יעדעס יאָהר א שרעקליכען שאַדען דורך דעם וואָס זיי עסען אויף די תבואות און אַנדערע שפּייז-מאַטעריאַלען. ספּעציאַליסטען זאָגען, אז דער שאַדען, וואָס די ראַצען ברענגען, איז פיל גרעסער פון דעם שאַדען וואָס עס ברענגען מיט זיך לייבען, טיגערען, וועלף, גיפטיגע שלאַנגען און אלע אַנדערע בלוט-דורשטיגע און גיפטיגע חיות צוזאַמענגענומען.

איינער פון די מיטלען צו פערניכטען די ראַצען, איז אזא: א גנועק איז געשאַפען געוואָרען, אז יעדע שיף, וואָס קומט אן אין לאַנד פון אויסלאַנד, מוז בעהאַנדעלט ווערען מיט דעם גיפטיגען גאַז. מען פערמאַכט די טירען פון די אָפּטיילונגען, וואו די סחורות געפינען זיך, און מען טרייבט אַהין אריין דעם גיפטיגען גאַז, וואָס טויטעט אלע ראַצען. מיטלען זענען אויך אנגענומען געוואָרען אָפּצוהיטען, אז מענשען זאָלען דערביי צופעליג נישט ליידען.

עס ווערט געשאַצט, אז דורך אט דעם מעטאָד וועט א זעהר גרויסע צאָהל ראַצען געטויטעט ווערען. זייער צאָהל וועט בעדייטענד פערקלענערט ווערען, און דאָס וועט פערקלענערן די געפאַהרען פאַר מענשליכע לעבענס און די מאַטעריעלע פערלוסטען.

דאַמף-מאַשין, וואָס נוצט אויס די שטראַהלען פון דער זון

פּראָפ. ר. ה. נאָראַרד, וועלכער האָט זיך בעריהמט געמאַכט מיט זיינע עקספּערימענטען וואָס זאָלען פיהרען צו דער מעגליכקייט צו שיקען א ראַקעטע צו דער לבנה, האָט נישט לאַנג צוריק פערעפענטליכט, אז ער האָט ערפונדען א נייע דאַמף-מאַשין וואָס זאָל אויסנוצען די היץ, וואָס די זון פערשפּרייט דורך איהרע שטראַהלען.

עס איז אויסגערעכענט געוואָרען, אז די ערד קריגט פון דער זון יעדען טאָג פון יאָהר אין דורכשניט אַזוי פיל היץ, וויפיל מען וואָלט געקענט קריגען, ווען מען זאָל איבערברענען 507 ביליאָן טאָן קוילען. אָבער די היץ פון דער זון קען אויף א דירעקטען אופן נישט אויסגענוצט ווערען צו פּראָדוצירען דאַמף, ווייל עס איז נישטאָ אזא פּונקט אויף דער ערד וואו די היץ פון דער זון זאָל דערגרייכען די טעמפּעראַטור, וואָס איז נויטיג צו פערוואַנדלען וואַסער אין לעבעדיגען דאַמף.

ווען מען זאָל אָבער אויפשטעלען אַן'איינגעבויגענעם שפּיגעל; אָדער ווען מען זאָל גלייכע שפּיגעלעך אויסשטעלען אין פאָרם פון א שיסעל, און אלע שטראַהלען וואָס פאַלען אויף אַזעלכע שפּיגלען זאָלען קאָנצענטרירט ווערען אין איין פּונקט, קען מען אַנטוויקלען א פיל העכערע היץ ווי עס איז נויטיג צו פערוואַנדלען וואַסער אין לעבעדיגען דאַמף.

אט דער פיזישער פּרינציפּ איז שוין עטליכע מאָל אויסגענוצט געוואָרען. לעבען פּאַסאַדינאַ און קאַליפאָרניא, און לעבען קאַירא און עגיפּטען — צוויי ערטער וואו די זון שיינט כמעט יעדע שעה פון טאָג און יעדען טאָג פון יאָהר, — האָט מען אויסגעשטעלט ריזיגע שפּיגלען וואָס קאָנצענטרירען א סך היץ-שטראַהלען אויף ספּעציעלע קעסלען און פּראָדוצירען גענוג דאַמף צו ברענגען אין בעוועגונג קליינע דאַמף מאַשינען. אָבער אט די צוויי פּראָבעס ווערען נישט בעטראַכט אלס זעהר געלונגענע און מען מאַכט זיי ערגעץ נישט נאָך.

פערזיכערט איצט פּראָפ. נאָוואַרד, אז די דאַמף-מאַשין, וואָס ער האָט ערפונדען און וואָס נוצט אויס די היץ פון דער זון איז א סך טיכטיגער ווי אלע פריהערדיגע פּראָבען.

יורידישע עצות

פון דער יורידישער אָפּטיילונג ביי די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט“ ענטפערן אויף יורידישע פראַגען, וואָס ווערן ספּעציעל שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופּאָן
יורידישע אָפּטיילונג
פון „נייעם פאָלקסבלאַט“.

[illegible]

123. בן חיים.

דאָס אָנערקענען אייך אַ רענטע איז אָפּהענגיג קודם כּל פון פּראָצענט אַרבייטספעהיגקייט, וואָס איהר האָט פערלוירען אין שייכות מיט דער בעשעדיגונג און פון אומשטאַנד, צי די דאָזיגע בעשעדיגונג איז אַ פאָלג-יוצא פון מיליטער-דינסט.

124. האַרן.

פאַר אַ געוועהנליכען געלד-חוב קאָן מען אויף אַלימענטען נישט לעגען קיין אַרעסט.

125. ליפּמאַן ה.

די שטייער-אָפּטיילונג ביים מאַגיסטראַט וועט נישט אין אַכט נעמען אייער פּערזענליכע פערזיכערונג און אויך נישט די בעשטעטיגונג פון דעם הויז-ווירט.

קוים האָט מען אייך אויסגעמאָסטען אַ העכערן לאָקאַל-שטייער אין פערגלייך מיט דער סומע, וויפיל איהר צאָהלט פאַקטיש דירה געלד, דאַרפט איהר זיך ווענדען אין אָרטיגען ראַזיעמכשי מיט אַן'ענטשפּרעכענדער בקשה, אַז מען זאָל אייך פעסטשטעלען די סומע גרונד-דירה געלד.

ערשט אויפ'ן סמך פון אַזאַ דעצידיע וועט מען אייך פעהרעלטניסמעסיג פערקלענערן די אויסגעמאָסטענע סומע לאָקאַל שטייער.

126. K

אויב דער צווייטער אָנגעקלאָגטער האָט געגען אורטייל נישט אַפּעלירט, איז ער דעריבער געוואָרען ענטגילטיג.

ממילא קאָן ער שוין עדות זאָגען לטובת דעם ערשטען.

127. גרשון צדק.

אויב איהר ווערט אָנגעקלאָגט לויט'ן אַרט 152 פון שטראָף-קאָדעקס, איז נס וואַהרשיינליך דערפאַר, וואָס איהר האָט געגעבען חופּה וקדושין אָדער אויסגעפיהרט וועלכע ס'איז אַנדערע רעליגיעזע פונקציע, צו וועלכער ס'איז בערופען אויסשליסליך אַן'אָפיציעלער רב.

די שטראָף איז אָפּהענגיג פון אַ גאַנצער רייה אומשטענדען. אין ערגסטען פאַל דראָהט ביז 6 חדשים טורמע.

128. L

אַלס געבוירענער אין י. 1902 דאַרפט איהר נישט האָבען קיין ערלויבניש פון דער מיליטער-מאַכט אויף אַן'אויסלענדישען פּאַס. איהר דאַרפט נאָר אַרויספאָהרענדיג פון לאַנד פּערזענליך אָדער שריפטליך ווענען דעם מעלדען אייער פּ.ק.או.

129. מ. מ. קאַמינסקי פון ציגעל 91.
130. שמולעוויטש 313.
131. שטענדיגע לעזערין 1000.
132. בן ישראל.
133. א. ב. ז.

אין פּרט פון דער דראָהענדער דערפאַר שטראָף איז נישט קיין אונטערשיד, צי די גנבה איז בעגאַנגען געוואָרען צום שאָדען פון דער מלוכה, צי פון וועמען פון אייערע עלטערע אָדער גאָר פון אַנ'אַנדערען זעלנער.

134. כ. סאָסנאָווסקי.

געוויס טאָר מען זיך נישט בעשעפטיגען מיט שמידען פערד אָהן אַ געהעריגע קוואַליפיקאַציע.

דערפאַר קאָן די סטאַראָסטווע אַרויפלייגען אויפ'ן שולדיגען אַ שטראָף אין דער הויך ביז 500 זל. עווענטועל 14 טעג אַרעסט.

135. אַנ'עלענדע יתומה.

איהר זענט נישט מחויב צו געבען דעם הויזווירט אפילו קיין גראָשען אָפּטרעט-געלד, ווייל אויך צו אַנ'איינציקעל גהט דאָס לאָקאַטאָרען-רעכט נאָך אַ פערשטאָרבענער באָבע אויטאָמאַטיש איבער אויף ווייסל, פערשטעהט זיך. דאָס אייניקעל האָט געוואוינט צוזאַמען מיט דער פערשטאָרבענער אין מאָמענט פון איהר טויט.

Dr. Z. Rakowski
ספּעצ. פאַר אויערען-, נאָז-, האַלז- און לונגען-קראַנקה.
קאָנסטאַנטינער 9, טעלעפאָן 27-81.
זאַרקבאַטונג-ען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אָן אין לעפּיגניצע, זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—5

יודיש טעאַטער אין פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20
אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאַן.
גאַסטראָלען פון דער בעוואוסטער אַמעריקאַנער סוברעטין,
ליבלינג פון לאַדזשער פּובליקום
בעטי קעניג

פריילעכע וואָך! לאַכען! זינגען! טאַנצען!
היינט, מאָנטאַג, דעם 3-טען, 9 אַ זייגער אָוונט
גרויסע פּאָפּולערע פאָרשטעלונג פון 1 ביז 2.50
בעטי קעניג אין איהר קרוין-ראָלע אַלס
חאַצקעלע כל-בוניק
אין 3 אַקטען פון בוימוואַהל מיט 15 נומ' געזאַנג און שענע טענץ.
ס'נעהמט אנטייל (לויט א.ב.) פּרויען: בעזמאַן, מאַכאַראָווסקאַ, נערה, פאַדערמאַן. מענער: פריעל, אייזענבערג, באַלבירסקי, האַמבורגער, מאַכאַראָווסקי, נייהויז, פאַלאַנסקי, ראַקאָוו. אַדמיניסטראַטאָר: מ. אַרנוואַלד. מוזיקאַלישער לייטער: ל. זעלמאַן.
בעמערקונג: פאָרשטעלונגען פאַר וואוילטעטיגע אינסטיטוציעס ווערען פערקויפט פאַר צוגענגליכע פּרייזען. זיך צו ווענדען אין קאַנצעלאַריע יעדען טאָג פון 11—2 נאָכמ.

„מיס אוסטריא"

די עסטרייכישע שעהנהייטס-קעניגין אויפ'ן יאהר 1930

(א בריף פון וויען)

אין אלע לענדער פון אייראפע זענען שוין פאר־געקומען אדער קומען פאר די וואהלען פון שעהנ־הייטס־קעניגינס. אין פאריז וועט געוויילט ווערען די שעהנהייטס־קעניגין פון אייראפע. די אויסגעוועהלטע וועלען דאן פאהרען קיין ריא דע זשאנייריא, וואו עס וועט פארקומען די וואהל פון א וועלט־שעהנ־הייטס־קעניגין. אין ווארשא איז לויט דער איני־ציאטיווע פון דער אינגערופענער „רויטער" פרעסע, דורך א קאלעגיום פון קינסטלער, זשורנאליסטען און ארטיסטען אויסגעקליבען געווארען אלס „מיס פאר־לאניא" ד. ה. שעהנהייטס־קעניגין פון פוילען די 22־יעהריגע פילם־ארטיסטקע פון לעמבערג פרייליין זאפיא באטיצקא. א חוץ איהר שעהנקייט בעזיצט די יונגע קעניגין אויך אנדערע מעלות: זי איז זעהר אינטעליגענט פרייליין, רעדט כמעט אויף אלע אייראפעאישע שפראכען, איז אן אויסגעצייכענטע ספארטלערין א.א.וו. דער בריף פון וויען, וועלכען מיר ברענגען דא, דערצעהלט אונז וועגען די וואהלען פון דער עסטרייכישער שעהנהייטס־קעניגין, ווי בעקאנט, איז די פאראיאהריגע עסטרייכישע קעניגין, דאס ווינער יודישע מיידעל ליזל גאלדארבייטער, אויסגעוועהלט געווארען אלס דאס שענסטע מיידעל פון דער וועלט. די רעד.

אויפ'ן טראן פון שעהנקייט אין עסטרייך איז ארויפגעשטיגען א נייע מלכה. זי טראגט א שעה־נעם נאמען: אינגעבארג פאן גרינבערגער. נישט לייכט איז איהר אנגעקומען די קרוין. דערויף זע־נען געווען נישט ווייניגער ווי אכט הונדערט קאנדי־דאטקעס. אכט הונדערט שעהנע און יונגע דאמען האבען צוגעשיקט אין זשורי זייערע פאטאגראפישע בילדער. פון זיי האבען בלויז פערציג זוכה געווען אנטיילצונעהמען אין'ם קאנקורס.

אט די פערציג קאנדידאטקעס זענען איינגע־לאדען געווארען דורכ'ן זשורי אין קאפע „אימפע־ריאל" אויף א גלעזעל טיי, ריכטיגער געזאגט — אויף א „קוק".

דער „קוק" האט צוגעצויגען א גאנצע מאסע נייגיריגע, און ס'האט זיך געמוזט ארייננעמען פאליציי, צו מאכען ארדנונג. צו דער „וואהל־פערזאמלונג" זע־נען צוגעלאזט געווארען בלויז פארשטעהער פון דער פרעסע און עטליכע קינסטלער און סקולפטארען.

די פערציג קאנדידאטקעס זענען געזעסען, יעדע ביי א בעזונדער טישעל, און דער געזעלשאפט פון זייערע עלטערן. ביי א בעזונדערען טיש איז גע־זעסען די זשורי: 11 ריכטערס, מענער און פרויען, אלץ מענשען מיט א קינסטלערישען סטאוש, אדער מיט הויכע טיטולען. צווישען זיי האט זיך אויך גע־פונען דער פראנצויזישער באטשאפטער אין וויען קלאזעל. זיין זוהן האט אין דער צייט פון וועלט־קריג בעפוילען מיט א באטאליאן, וואס האט גע־שלאגען די עסטרייכער אויפ'ן טייך פיאווע. דער פאטער זיצט איצט אין אן עסטרייכישער שעהנהייטס־זשורי. די צייטען, ווייזט אויס, בייטען זיך דא...

פערציג קאנדידאטקעס אויפ'ן שענקייטס־טראן זענען געזעסען ביי די טישלעך און האבען העלדיש אויסגעהאלטען די שטרענגע עקזאמענירענדע בליקען, די העררען און דאמען פון זשורי האבען קיין צערע־מאניעס נישט געמאכט. בעטראכט פון אלע זייטען, אין קאנדידאטקע, געמאכט זיך עפעס נאטיצען אין ביכעל, דאן גענומען זיך בעטראכטען די צווייטע, דריטע, פערטע.

אבער קוקען אויף די שעהנהייטען איז הענגיג מ'דארף זעהען די קאנדידאטקעס אין בעוועגונג: זייער גאנג, וואוקס און דער עיקר — די פיס. ווייל אין דער רעקלאמאציע, וועלכע די זשורי האט פריהער געהאט פערעפענטליכט, איז געווען געמאלדען, אז ס'וועט געלעגט ווערען אכט נישט נאר אויפ'ן גע־זיכט, נאר, אזוי צו זאגען, אויפ'ן „גאנצען אנ־סאמבל".

דער פארזיצער רופט ארויס פינף נומערען: די 5 קאנדידאטקעס קען מען דערווייל בלויז לויט זייערע נומערען.

— נומער 1, 2, 3, 4, 5 — זייט אזוי גוט ארייננעהען אין דערנעבענדיגען סאלאן.

די קאנדידאטקעס הויבען זיך אויף און געהען אינאיינעם מיט'ן זשורי אריין אין סאלאן. דארט ווערען זיי נאך מעהר גענוי בעטראכט, עס ווערען ווידער געמאכט נאטיצען, און זיי ווערען אפגעלאזט. דאן קומט דאס צווייטע פינפטעל. דאן ווייטער און ווייטער.

די צערעמאניע פערציהט זיך אויף עטליכע שעה.

סוף כל סוף ווערען 28 פערבראקירט. פון די איבערגעבליבענע 12 בראקירט מען נאך 5 און נאך 3 עס בלייבען אלזא 5 קאנדידאטקעס צום טראן.

לאנג בעראט זיך די זשורי אין א בעזונדערען צימער. צווישען פובליקום ווערט פערשפרייט א קלאנג, אז די זשורי קאן נישט קומען צו קיין אויסגלייך. און וויל לעגען די מאנדאטען.

צום גליק האט זיך ארויסגעוויזען, אז דער קלאנג איז א פאלשער.

א־ום 9 אין אווענד זענען די מיטגלידער פון זשורי צוריק אריין אין זאל און ביי א טויטער שטילקייט געמאלדען:

— אלס קעניגין פון שעהנקייט אלס מיס עסטרייך איז געוועהלט געווארען דער נומער 8, די 18־יעהריגע אינגעבארג פאן גרינבערגער!

שטורמישע אפלאדיסמענטען. די נייע קעניגין ווערט רויט, ווי מאהן, נייגט זיך אויף רעכטס און לינקס.

עס קלאפען די פאטאגראפישע אפאראטען. די רעפארטערען לאזען זיך צו דער אויסדערוועהלטער, די מיטגלידער פון זשורי דריקען איהר די האנד, ליזל גאלדארבייטער, די פאראיעהריגע קעניגין, וועל־כע האט זיך אויך געפונען אין זאל, גראטולירט איהר נאכפאלגערין, און בענטשט איהר צום מלכה.

די אלטע קעניגין האט זיך אינגאנצען פער־לוירען אונטער'ן דראנג פון די רעפארטערען און גראטולאנטען. זי איז דאך בלויז א שעהנהייטס־קע־ניגין, און פון איהר פערלאנגט מען תשובות וועלכע געהען גאר נישט אריין אין איהר קאמפעטענץ. עמי־צער זאגט איהר, אז זי וועט מוזען יעצט רעפרעזענ־טירען עסטרייך אין פאריז. זי פערלירט זיך נאך מעהר.

— באמת, איך ווייס נישט... — מורמעלט זי, — כ'וועל אפשר גארנישט פאהרען...

ניין, זי וועט מוזען פאהרען. קיין פאריז, וואו מען וועט וועהלען די מיס אייראפא, און קיין בוענאס־איי־רעס, וואו מען וועט היי־יאהר קלויבען די וועלט־שעהנהייטס־קעניגין.

א זשורנאליסט, א וויצלינג, הויבט אן זיך צו טשעפען צו דער יונגער קעניגין מיט פראגען פון הויכער פאליטיק: וואס דענקט זי וועגען דער האא־גער קאנפערענץ, וועגען די רעפאראציאנס־צאה־לונגען א.א.וו. דער פראנצויזישער געזאנדטער נעהמט דאס אימע מיידעל אונטער זיין שוץ און פיהרט זי ארויס צום אויטא וואס ווארט שוין אויף איהר.

די נייע שעהנהייטס־קעניגין איז געבוירען גע־ווארען אין זאלצבורג ביי א רייכער בעאמטען־פא־מיליע. איהר פאטער האט לאנגע יאהרען געארבייט אין פינאנץ־מיניסטעריום, און נאך דער רעוואל־לוציע האט ער בעקומען א פאסטען ביי דער פירמע סימענס־שוקערט, און איז אינאיינעם מיט דער פא־מיליע אין אויפטראג פון דער פירמע געפאהרען קיין יאפאן.

שוין עטליכע יאהר ווי די גרינבערגערס וואוינען ווידער אין זאלצבורג, פון וואנען די מוטער האט גע־בראכט איהר טאכטער קיין וויען צום קאנקורס.

אינגעבארג איז א בעשיידען מיידעל. אנגעטאן איז זי אויך זעהר בעשיידען. איבריגענס און וויען וועט מען זי שוין אויסקליידען. באלד נאכ'ן בעשטייגען דעם טראן איז זי ארומגערינגעלט געווארען דורך פארשטעהער פון פערשידענע מאדע־מאגאזינען, יו־בעליר־ און פוטער־פירמעס, וועלכע האבען איהר אנגעבאטען זייערע סחורה. פערשטעהט זיך, אום זיסט. מ'וועט אפשר איהר צוצאהלען, בעקליידען די שעהנהייטס־מלכה איז א גלענצענדע רעקלאמע.

די שאנסען פון אינגעבארג פאן גרינבערגער צו ווערען „מיס אייראפא" און דערנאך „מיס וועלט" זענען נישטיגע. נישט דערפאר ווייל זי איז דערצו ווייניג שעהן, לויט דער אלגעמיינער מיינונג איז זי שעהנער פאר ליזל גאלדארבייטער, וועלכע האט וויראזיסקי. אלס עהרען־סעקרעטאר — ה' פישעל טאקע דערפאר ווייל פאראיאהרען האט דעם טראן פון שעהנהייט פערנומען א פארשטעהערין פון עסטרייך, וועט פרייליין אינגעבארג דעם טראן היי־יאהר שוין נישט בעקומען. דאס איז שוין א פראגע פון העכערער פאליטיק...

נ. ט—ן

באראן ראטשילד בעקומט א נדבה

ווי אזוי דער בעריהמטער יודישער מיליאנער האט זיך פערשטעלט פאר אנ'ארימאן

א פראנצויזישע צייטונג דערצעהלט א העכסט אינטערעסאנטע געשיכטע, וואס איז פארגעקומען מיט'ן בעריהמטען יודישען מיליאנער רזשעמס ראט־שילד.

דער האזינער מיליאנער האט אמאל בעקומען א נדבה פון א יונגענמאן, וועלכער איז אליין געווען זעהר ארים. פון וואנען קומט דאס, אז א מיליאנער זאל בעקומען א נדבה? פון וואנען קומט דאס, אז מ'זאל אויף איהם בעקומען רחמנות און איהם אונטערשטיצען מיט עטליכע גראשען?

אט איז די סיבה:

דער בעריהמטער פראנצויזישער מאלער דע־לאקרא האט אמאל איינגעארדענט א גרויסע אויפ־נאהמע, צו וועלכער עס איז איינגעלאדען געווארען אויך רזשיימס ראטשילד.

אין א געוויסען מאמענט האט דעלאקרוא אנ־געהויבען שטארק זיך איינצוקוקען אין ראטשילד'ס פנים, און אויף זיין פראגע, וואס איז געשעהען, האט דער מאלער געענטפערט:

— הער באראן, איהר האט א קאפ, וואס איך זוך שוין זעהר לאנג. איך ארבייט איצט איבער א בילד, וואס אויפ'ן ערשטען פלאן געפינט זיך אנ'־ארימאן, וואכען לאנג זוך איך א מאדעל פון א קבצן און קאן נישט געפינען. איצט האב איך דעם מאדעל געפונען. דאס זענט איהר. אין נא־מען פון דער קונסט בעט איך אייך, איהר זאלט קומען צו מיר אין אטעליע.

די געסט איז דער פארשלאג זעהר געפעלען געווא־רען און זיי האבען הארציג דערפון געלאכט: דער גרויסער מאלער האט אויסגעזוכט אלס מאדעל אויף אנ'ארימאן — אנ'אביון דווקא — דעם רייכ־סטען מענש פון פראנקרייך.

ראטשילד האט אבער מסכים געווען צו דע־לאקריא'ס פארשלאג און צומארגענס איז ער גע־קומען אין ארבייטס־צימער פונ'ם מאלער, כדי צו פאזירען איהם צו זיין בילד.

דעלאקריא איז געווען ענטציקט. ער האט אנגעטון ראטשילד'ן אין פערשידענע שמאטעס און זיך געשטעלט צו דער ארבייט. בעת'ן מאלען איז פלוצלינג אנגעקומען איינער פונ'ם מאלער'ס שילער און ווען ער האט זיך צוגעקוקט צום מאדעל האט ער אים רחמנות איהם דערלאנגט עטליכע גראשען און איז אוועק...

ראטשילד איז געווען גערירט. ער האט גע־פרעגט, ווער איז דער יונגערמאן. דעלאקריא האט געענטפערט, אז דאס איז איינער פון זיינע פעהיגסטע תלמידים, וועלכער איז אבער זעהר ארים.

ראטשילד האט זיך פערשריבען דעם יונגענ־מאנס אדרעס. צומארגענס האט דער יונגער מאלער בעקומען א קאנווערט מיט דער פירמע פון ראט־שילד'ס באנק מיט ציטערענדע הענט האט דער יונגער מאלער געעפענט דעם בריף, אין וועלכען ער האט געלייענט:

„נעכטען האט איהר מיר דערלאנגט 6 סו. איך בין אייך מודיע, אז די דאזיגע סומע בעטרעפט צוזאמען מיט פראצענטער 10 טויזענד פראנק, וועלכע זענען אין יעדען מאמענט צו אייער דיס־פאזיציע. ראטשילד".

ווער איז צו וועמען צוגעשטאנען...

א פאריזער פראצעס

א בעאמטער פון דער פאריזער פרעפעקטור איז די טעג ארויסגערופען געווארען צו א אויספארשונגס ריכטער וועלכער האט איהם בעגעגענט בזה הלשון:

— געגען אייך איז פערהאן אנ'אנקלאגע. פרוי ק. האט זיך מיט אייך בעגעגענט אין א צוג ביי פאריז. איהר האט איהר געמאכט אנ'אונאנשטענ־דיגען פארשלאג, וועלכען זי האט אפגעווארפען. איהר זענט געווארען שטארק אויפגערעגט און דער־לאנגט דער דאמע עטליכע שטארקע קלעפ".

דער בעאמטער איז געבליבען ערשטוינט, קיין מאל אין זיין לעבען, האט ער געטענהט, האט ער די דאמע ק. נישט געזעהען אין זיינע אויגען.

בשעת מען האט אין קאבינעט פון ריכ־טער אריינגעפיהרט די דאמע האט דער בעאמטער אויסגעשריען:

— יא, הער ריכטער, איך בין א גאלאנטער מאן אבער איך מוז זיך פערטיידיגען. איך דערמאן זיך טאקע, אז איינמאל בין איך געפאהרען צוזאמען מיט דער פרוי ק. אין א וואגאן. מיר זענען געזע־סען זאלבענאנד אין א קופע. די דאמע האט מיר געמאכט פארשלאגען, וועלכע איך האב זיך גע־מאכט נישט פערשטעהען. דעמאלסט האט זי אר־וועקגעזעצט זיך אויף מיין קניה און כדי מיר צו בעצווינגען האט זי גענומען זינגען רייצענדע לידלעך, ווי למשל: „מאנט לא ר'טי, כי וואגרא מאנמארטר"! (קריך ארויף, וועסט זעהען מאנ־מא־טר!) איך בין פארט בייגעשטאנען דעם נסיון און די דאמע איז זיך איצט נוקם.

דער ריכטער האט איצט צו לעזען א שווערע פראגע: ווער פון די צוויי האט געהאט צו פאר־טיידיגען זיין עהרע? די אויספארשונג האט נישט געגעבען קיין שום רעזולטאטען, ווייל קיין עדות ביי דער סצענע זענען נישט געווען — און ביי די צדדים האלטען זיך ביי זייערע ערקלערונגען. דער פראצעס וועט באלד פארקומען אין דער 10־טער קארעקציאנעלער קאמער. דער בעאמטער ווערט פערטיידיגט פון אדוואקאט בלאק.

ס'גייעג נאכ'ן שאטען

31) (סענסאציאנעלער ראמאן)

דאס דינסטמיידעל האט איהם אומענטשלאסען בעטראכט און פערלאנגט א וויזיט־קארטעל.

ראבקעוויטש האט איהר דערלאנגט א וויזיט־קארטעל מיט דער רייניגער זייט פון אויבען, און שטרענג בעפוילען:

— לייענט נישט! טראגט עס אפ גלייך דער פרייליין, און זאגט איהר, אז איך קום דא אהער וועגען א פריוואטען ענין.

אין צוויי מינוט שפעטער איז דאס מיידעל ווי־דער דערשינען אויף דער שוועל א בלאסע און א צוטרערטע.

ראבקעוויטש האט פערשטאנען, אז זי איז נישט בייגעשטאנען דעם נסיון און זיך דערוואוסט פונ'ם וויזיט־קארטעל ווער ער איז.

מ'האט איהם אריינגעפיהרט אין קאבינעט, וואו באלד איז אהין אריין נעללי.

אפשטעלענדיג זיך אויף דער שוועל און קו־קענדיג דעם געהיים־אגענט גלייך אין די אויגען אריין, האט זי א פרעג געטאן:

— הער ראבקעוויטש?

— יא, פרייליין! אפשר וואלט איהר אזוי גוט זיין געווען און צוגעמאכט די טיר? איך דאנק אייך.

מיט א שטרענגען קאלטען בליק האט ראבקע־וויטש בעטראכט דאס מיידעל.

איהר אויסערליכקייט האט איהם אנגענעהם איבערראשט: ער האט זיך גאר נישט געקאנט פאר־שטעלען, אז זי וועט זיך פרעזענטירען אזוי מילד און סימפאטיש.

איהר אויסזעהן האט זיך, אזוי־צוזאגען נישט גע־גראמט מיט דער פארשטעלונג וועגען פינקוס לי־פאווסקיס טאכטער. אז דער פאטער איז אנ'אויס־וואורף, — האט ער זיך פארגעשטעלט, אז דאס עפעלע פאלט נישט ווייטער פון ביימעלע.

אנשטאט דעם איז ענטקעגען איהם ארויס א בלאנדע־שיינע מיידעל מיט א צארטען גוט־מוטיגען פנים, און אנ'אפענעם ארענטליכען בליק אין די אויגען.

זי איז משמעות געווען שטארק אויפגערעגט, פון די אויגען האט איהר ארויסגעקוקט שרעק, אבער, אין אלגעמיין, האט זי זיך פולשטענדיג בע־הערשט.

ראבקעוויטש האט דערפיהלט, אז אלע זיינע טעאריעס צוגייען ווי א רויך.

— איהר האט געבראכט א שלעכטע בשורה פאר מיר, הער ראבקעוויטש? אפשר זאל איך אהער־רופען מיין מוטער? — האט נעללי א פרעג געטאן מיט א פעסטער שטימע, אבער איהרע בלאסע הענד האבען קענטיג געציטערט.

— ניין, פרייליין! איך וואלט בעסער געוואלט אויסרעדען זיך פריהער מיט אייך אליין.

נעללי האט א שאקעל געטון מיט'ן קאפ.

— אויב אזוי בעט איך אייך גלייך צו זאגען אלדאס שלעכטע אהן הקדמות און פרובען מיך צוצוגרייטען, כ'איז שלעכט צו הערען א ביטערע בשורה, אבער איך האלט פאר גלייכער אלץ זיך באלד צו דערוויסען, איידער צו מאטערען זיך דורך דער גרויזאמער אומבעוואוסטקייט.

דער געהיים־אגענט האט א ווייל געשוויגען. ער האט זיך געפיהלט עפעס נישט מיט אלעמען.

— פערשטעהט איהר מיך, — האט ער פאמעליך א זאג געטון — כ'האב זיך געוואלט זעהן מיט אייך אליין, ווייל איך וויל אייך שטעלען א צוויי־דריי פראגען.

דעם מיידעל'ס ליפען האבען אנגעהויבען צו ציטערען.

— איידער מיר צו זאגען, וואס ס'איז גע־שעהן?! — האט דאס מיידעל אויסגערופען — מיט א בולטען פארוואורף.

— יא, פרייליין... איך פערזיכער אייך, אז איך טו עס, אייער טובה־וועגען. פון אייער ענטפער אנבעלאנגט דער ארעסט פון וועניגסטענס דריי פערזאן.

— ארעסט? וועמענס ארעסט?

דער געהיים־אגענט האט געמאכט א נישט־דע־צידירטען זשעסט, און זיך פערקוקט אין א זייט.

— וועגען צוויי אנדערע פערזאנען זאלען מיר נישט רעדען, — האט ער זיך אפגערופען — אבער די דריטע פערזאן זענט איהר אליין.

דאס מיידעל איז רויט געווארען.

דער אויסדרוק פון אומרוה און פערוואונ־דערונג איז פערוואנדעלט געווארען אין א מין עמ־פערונג.

— מיך, ארעסטירען? — האט זי אויס־גערופען — וואס בעדייט עס? ווי האט איהר דאס רעכט צו רעדען אזעלכע זאכען?

— ווי גאט איז אייך ליב, פרייליין, — האט זי ראבקעוויטש בערוהיגט — אין אייערע אייגענע אינטערעסען איז דאס אלץ. וואס איך רעד. איך בעט אייך, בערוהיגט זיך. ס'איז א זעהר אנ'ערנסטער ענין... וואס איז אונאנגענעהם סיי פאר מיר, סיי פאר אייך... גלויבט מיר, איך בין פולשטענדיג אויפריכטיג מיט אייך! איך וועל אייך לאנג נישט פערהאלטען. ווי נאר איך וועל בעקומען פון אייך די נויטיגע אינפארמאציעס, וועל איך אייך תיכף ענטפערען אויף אלע אייערע פראגען, דאן וועט איהר אויך קענען ארייננבעטען אייער מוטער.

נעללי האט מסכים געווען.

זי האט זיך אוועקגעזעצט אויפ'ן שטול, אוועק־געלייגט די הענד אויף די קניע, נישט אויסבע־האלטענדיג איהר אויפרעגונג, אבער פולשטענדיג בעהערשענדיג זיך.

ראבקעוויטש האט עס בעמערקט, און איז גלייכצייטיג ארורכגענומען געווארען מיט גרויס אכטונג צו איהר: אדער געגען איהם איז געזעסען א פרעכטיגע אקטריסע, אדער א פולשטענדיג אונ־שולדיגע.

(פארזעצונג: קומט).

Dr. med. J. HERSZFINKIEL

ספעציאַליסט פאַר קינדער=קראַנקהייטען
זאַוואַדזקאַ 15. טעלעפ. 111-87
נעמט אָן פון 9 - 10 פריה און פון 3 - 5 נאָכמ.

Dr. med. ALBERT GOTLIB

Piotrkowska 26, tel. 177-50
אַקושער או ספעציאַליסט פון פרויען-קראַנקהייטען
נעהמט אָן אין דערהיים פון 3-6 אָוונד
און אין לעטשניצע „Vita" פיעטריק. 45
פון 6.30 ביז 7.30 אין אָוונד.

צאָהן-אַרצט
St. Gelberg

וואוינט יעצט
Zawadzka 14, tel. 108-33
נעהמט אָן פון 10-2 און פון 4-7.

Dr. med. H. Lubicz

צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 41-32
ספעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און מענער-שוועכע קראַנקהייטען. היי זגג מיט קווארץ-לאַמפען (האַר-אויספאַל)
נעמט אָן פון 8-10 און פון 5-8 אָוונד

Dr. H. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאַנאַ 25, טעל. 126-87
ספעציעל אַרצט פאַר הויט= און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער=שוועכע. אַלע אַרט אַנאַליזען, בעהאַנדלונג מיט קווארץ-שטראַהלען
נעמט אָן פון 8-2 נ.מ. און פון 5-9 אָוו.

DR. MED.
L. Pikielny

אוראלאג
ספעציאַל-אַרצט פאַר נירען, בלאַז און האַרן-קראַנקהייטען
8 NAWROT 8, tel. 2,19-90
נעהמט אָן פון 4-7 אָוונד.

לעטשניצע
פון דאָקטוירים ספעציאַליסטען
און ערצטליך=דענטיסטישער קאַבינעט
זגיערסקאַ 17 טעל. 16-33.

ד"ר ראַקאָווסקי נאָז האַלז, אויערן קר.	10—11 2—3 7—8
ד"ר רוזשאַנער הויט און געשלעכט קר.	10—11 1—2
ד"ר גאָלדשטיין- אויגען-קראַנקהייטען פאָלאַק	1—2 7—8
ד"ר יוסטמאַן נערווען קראַנקהייטען	12—2 חוץ זונ.
ד"ר ראָזענצווייג קינדער-קראַנקהייטען	10-12 4-5
ד"ר שאַפיערנ' פרויען און געבורט-הילף	1-11½ 5-6
ד"ר קאַנטאָר כירורגישע-קראַנק.	4½-5½ זונ. 1—2
ד"ר ווייסבערג אינ. הערץ לונגען	12—1, 6½—7½
ד"ר סטופעל רענטגען	12—2, 4—6
א. גראַזשענטשיק צאָהן-אַרצט	3—7
נ. ראָזען צאָהן-אַרצט	8—2

צאָהן-טעכני הײלונג, פלאָמבירונגען, קראָנען, מאָסטן א.א.וו.
בײ דער לעטשניצע איז געעפנט געוואָרן
א רענטגען=אינסטיטוט
הײלונג פון הויט קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגענשטראַהלען, פאַר באַשטראַלונג און דורכלײכטונגען, קוואַרץ-לאַמפּען, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, אַלע מעדיצינישע אַנאַליזען. אַ קורס פאַר שוועסטער. אימפונגען געגען שוואַרצע (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאָכמ
די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג
וויזיט אין דער שטאָט.
ערצט.-קאָסמעטיש. גאַבינעט
פרל. מאַרקוס נעהמט אָן פון 5–7 אָוונד

אַקירזשנער=מאַשין
אין גוטען צושטאַנד ביליג צו פערקויפען.
צו ערפאַהרען קאָנסטאַנטינער 20, וו. 64.

MIEJSKI KINEMATOGRAF OSWIATOWY
Wodny Rynek (róg Rokicińskiej).

Od wtorku, dnia 28/1 1930 r.
do poniedziałku, dnia 3/2 1930 r.
Dla dorosłych:
Asfalt
W rolach głównych: **Albert Steinrück, Elza Haller, Gustaw Fröhlich**
Dla młodzieży:
„15 MINUT STRACHU"
W rolach głównych: **Charles Murrey i George Sydney.**
Nad program:
Fragmenty z filmu „SERCE AZJI"

אַ לאַנגיעהריגער געוועזענער
גערבּטס-סעקרעטער
שרייבט אַלערלײ ביטעס און קלאַגעס, קלויזולעס און זאַבעזפּיעטשע-ניעס אין אַלע שטעדט פון פוילען.
אַ גוטער ספעציאַליסט אין מיליטער-ענינים
B. MANN, Piotrkowska 10.

S. SZAPIRO
BIURO PRÓŚB i TŁUMACZEŃ
Cegielniana 39, lewa ofic., 1 p.
(לאַנגיעהריגער רעכטסקאָנסולענט פריהער פיעטריקאָווער 25)
שרייבט אַלע אַרט גערבּטס-אַנקלאַגעס, קלויזולעס, האַלאַ-ריזאַציע-אָנגעלעגנהייטען און ירושה-זאַכען, אויך פּראָ-באַוועס אין אַלע אינסטאַנצען.
איבערזעצונגען אין: פּויליש, דייטש, רוסיש, פראַנצויזיש און געשעפטס-בריף אין אַלע שפּראַכען שטרענג דיסקרעט.
(אַלעס אויף שרייב-מאַשינען)

כעמיש-באַקטעריאָלאָגישע לאַבאָראַטאָריע
מאַגיסטער ג. שאַץ
פעטריקאָווער 37, 2. שט. פראָנט.
אַנאַליזען פון קאַל, אורין, לייבען א. אַ. וו. אורין-אַנאַליז - 4 זל.

Dr. med. J. Lubicz
ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 183-17
קראַנקהייטען פון די ביינער, גאַלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער.
איינענע פּראַצאָוניע פון נעמליכע אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען, ווי: זעקלאַרקעס אויף פלאַטפוס, קאָרסעטן, כאַרטיקאַלן א. ז. וו. נעמט אָן פון 5—7 אָוו.
צוריקגעקומען.

Dr. med. H. KRAUSKOPF
אַקושעריע און פרויען=קראַנקהייטען
צעגעלניאַנאַ 45, טעל. 113-47
נעמט אָן פון 4 ביז 7 אין אָוונד.

Dr. med.
B. Robinzon
איגערליכע און קינדער=קראַנקהייטען
פעטריקאָווער 10, טעל. 131-86
נעמט אָן פון 8—9½ פריה און פון 3—4½ נאָכמ.

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02
אינערליכע קראַנקהייטען.
ספעציעל פאַר לונגען- און האַרץ-קראַנקהייטען.
באַשטראַהלונגען און קינסטליכע בערג-זון.
נעמט אָן אין דער היים פון 3—5 נאָכמיטאָג.

Dr. med.
W. EYCHNER
גינעקאָלאָג-אַקושער
זגערזשער 11.
טעל. 134-72
נעמט אָן פון 6—8 אָוונד

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al. Kościuszki 27
tel. 51-78
הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און ליבעסהיילאינבעס.
נעמט אָן פון 4—7 אין אָוונד

אַ יונגערמאַן
זוכט בעשעפטיגונג ביי וואָס עס זאָל נישט זיין.
צו ערפאַהרן זגערזשער 32
ביי זיידענקאָפּ. 4013

לעכער מאַשינאָווע
ווערען אָנגענומען אויסצונייהען צו ביליגע פרייזען
ביי ג. נאָרדמאַן
29 צעגעלניאַנאַ 29

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאָקטוירים=ספעציאַליסטען
זאַוואַדזקאַ 1.
נאָר פאַר וועגערישע הויט=קראַנקה. און מענער=שוועכע אַנאַליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאָנסיליומס מיט ספעציאַליסטען פון אוראָלאָגישע און נערוועו-קראַנקהייטען. קוואַרץ=לאַמפּ. עלעקטרישער הייל=קאַבינעט קאָסמעטיק.
-- טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אָוונד. --
פון 11 ביז 12 ביי טאָג און פון 2 ביז 3 נאָכמ. נעמט-אָן אַ פרוי-דאָקטאָר נור קינדער און פרויען זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמיטאָג.
- באַזונדער וואַרטע-צימער פאַר פרויען. -
וויזיט 3 זל.

אַ וואוינונג
בעשטעהענד פון 2 צימער און קוך מיט באַדע-צימער, ערשטקלאַסיג אויסגעפּוצירט, איז פון זאָפּאָרט איבערצוגעבען.
צו ערפאַהרען ליפּאָווא 31, וו. 36. 3938

הלא חכמה תקרא, ותבונה תתן קולה
בצדק כל אמרי פי, אין בהם נפתל ועקש,
אשרי אדם שמע לי, לשקד על דלתותי יום יום
איבער דעם זאָלסטו נאָר קומען אין מיין רעכטסקאָנסולענטן-ביוראָ צו ה'
מאַנעלאַ, פיעטריקאָווער 17
(זאַכאָדניאַ 52) טעל. 148-79
וואו צו וועט פינקטליך ערלעדיגט, געווי-סענהאַפט געשריבען אַלערליי ביטעס:
ציווילע, סאַרנע, האַנדלאָווע, אַפּעלאַציעס, אַדוואָלאַניעס, קלאַוזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעדט אין פוילען, וועגען דירות אין אירזשאַנד ראָזשעמטשי, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען. מיט אַכטונג
ד. מאַנעלאַ. רעכטסקאָנסולענט
פעטריקאָווער 17.

Kino MIMOZA
ul. Kilińskiego 178.

היינט און פאָלגענדע טעג!
מעכטיגער פילם!
דיגאַס פון זינד
מיט'ן געניאַלען עקראַן-טראַגיקער
Emil Jannings
אין דער טיטול-ראָלע.
קירצליך: „ניבעלונגען" מיט Paweł Richter אין דער הויפּט-ראָלע.
פערשטאַרקטער אָרקעסטער. דער זאַל איז גוט בעהייצט.

די בעסטע שיך-פּאַסטע
„Jaśniej słońca"
איבעראַל צו בעקומען.
הויפּטפערטרעטער אויף לאָדז און אויף דער לאָדזער וואָיעוואָדזטווע
Perfumerja D. MARKUS
Łódź, Piotrkowska 59
tel. 128-02.

אכטונג, ציטונגס-פערקויפער!
די פערוואַלטונג פון אונפאַרטייאישען פעראיין פון ציטונגס-פערקויפער רופט אַלע מיטגלידער אויף
אַ פערזאַמלונג
וואָס וועט פאָרקומען אין אייגענעם לאָקאַל (וואָסכאָדניאַ 34) אויף מוצש"ק, ד.ה. דעם 8/11 פינקטליך 7 אָוונד.
טאָג אָרדנונג: 1) די טעטיגקייט פון דער פערוואַלטונג און 2) די לאַגע פון פאַך.
מיט אַכטונג די פערוואַלטונג.

נייעס בלויז פאַר יודען!
די לאַנג-עקזיסטירענדע **טלתים=פאַבריק**
עמפּפעהלט צום פסח-סעזאָן אַ גרויסען און רייכען אויסוואַהל פון עכט וואָלענע, האַלב-וואָלענע און זיידענע כמו מערקיש טלתים, ווי אויך טלתים קטנים.
הורט און דעטאַיל! ביליג און רעעל
יחיאל מינסקי, לאָדז, סאָלנאַ 6

לעטשניצע
פון דאָקטוירים ספעציאַליסטען
און דענטיסטישער קאַבינעט.
זשעראָמסקעגאָ 11, טעלעפאָן 37-63
אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונד.

ד"ר אימיך נאָז, האַלז, אויערן קר	3½—4½
ד"ר קערשנער קינדער-קראַנקה.	9-11 3-4½
ד"ר שיפמאַן אינערליכע קראַנקהייטען	12—2
ד"ר לוביטש הויט און געשלעכט-קר.	12½—1½
ד"ר שמירנעלד נערווען און גייסטיגע קר.	1—2
ד"ר גאָלדבלאַט אויגען-קראַנקה.	12½—1½
ד"ר חיים כירורגישע קראַנקהייטען	2—3
ד"ר שמערלאָווסקי פרויען-און געבורטס-הילף	3½—4½

פּלאָמבע-מערקוניע, שטראָך-שטראַלונגען די שטאַלען א.א. ווי פּלאָמבען-שמאַלן, קינסטליכע בערג-זון-באַשטראַהל. איינ-שפּריצונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אַפּעראַצ. אויך מערלאַנג הייזימען אין שטאָט. אין לאַבאָראַטאָריום ווערען אָנגענומען אַלע אַרט אַנאַליזען, אויך פלעגמע און בלוט
אימפונגען געגען שקאַרלאַטין.
בײ דער לעטשניצע איז געעפנט געוואָרן
א רענטגען=אינסטיטוט.
ד"ר לאזשינסקי סטאָראָפּאָלסקאַ
צאָהן-אַרצט 10—1 3—6
קינסטליכע ציין, קראָנען, פּלאָמבען א. א. וו.
די לעטשניצע איז טעטיג אויך זונטאָג

אַבאָנעמענטס-פרייז: פאַר'ן מעקסט—18 גר. פרייטאָג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפּאַלטען
אין טעקסט—40 . . . . . 60— . . . 4 .
נאָכ'ן טעקסט—12 . . . . . 18— . . . 8 .
... אַ פּילימעטער-שורה: ... פאַר דער טעקסט 50 פּראָצ. טייערער. אויסל. 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. אַ וואָרט

אַבאָנעמענטס-פרייז: אין לאָדז — 5 זל. אַ חודש מיט צושטעלונג אַ היים; אויף דער פּראָווינץ — 6 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד — 8 זל.
פאַר'ן אינהאַלט און טערמינען פון אַנאָנסען איז דער פערלאַג נישט פעראַנטוואָרטליך
די אַדמיניסטראַציע איז אָפען בייטאָג און ביינאַכט.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kautman.
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.